

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
— upravnštva Štev. 338

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Fr. S.:
Proletarcev Sveta noč.

»Pripravljajte pot Gospodu!«

Čakali so Mesija. Čakali so ga bogatini, da pride in jim potroji bogastvo. Čakali so ga pismarji, da jih postavi na visoka državna mesta, čakali so ga leviti, da jih ogrne v škrlat svojih dvorjanikov.

Ko so se spoznile prerokbe, sta prišla zakonska dva, revna potnika v mestee; žena je bila na porodu. Trkala sta pri bogatinu, trkala pri pismarju, trkala pri levitu — in trkala vsepovsod zama.

Ni bilo prostora, kjer bi bila žena povila dete, ki je bil Mesija.

Bogatin je vprašal, koliko bosta plačala; pismar je vprašal, ali bo Mesija delil bogate službe; levit je vprašal, ali ga bo Mesija postavil za dvorjanika.

Mesija pa se je rodil kot proletarec in ni našel zatočišča kakor med hlapci in predmesnimi reveži.

Tako je bilo tisto noč, tako je bilo vse velove. Zgodovina nam priča, da je kakor narod za narodom tako stan za stanom dobival oblast v svoje roke. Pri vseh je trkal Mesija. A vprašali so samo za bogastvom in udobnostjo in častjo, ki jo nuj.

Padli so Herod, kloniti so morali vsi, ki so zapirali vrata Božiču. V poslednji katastrofi svetovne vojne so padli zadnji, in Mesija je potrkal na proletarski narod Slovanov.

Ali smo v njemu mu odpreti? Ali ne gremo pota pismarjev in farizejev in Herodov? Toliko biti Kristusov, v kolikor to materijalno koristi na bogastvu, na časti —! Služiti Kristusu in ne odreči se Mamonu?

Služiti Kristu in ne odreči se Mamonu, to je dilema, ki stiska svet do krvi in mu zavira vsak korak kvišku.

Biti kristjan in tisočkrat moliti Gospodovo molitev in stokrat prebirati njegov evangelij — v praktičnem življenju pa ne poznati niti očenaša!

Biti kristjan in zjutraj klečati pred edinim Bogom — ves dan pa se pehati krog zlatega teleta!

Z ustmi in jezikom služimo Kristusu, v srcu in dejanju pa smo hlapci Mamonu. Kje je v nas tista mučniška sila vere in ljubezni, ki ne pozna kompromisa s sistemom Mamonovim?

Za nas tega kompromisa ni in ga nikoli ne bo. V kolikor je, v toliko nismo kristjani.

Z ustmi in jezikom smo kristjani. V slepih teorijah ustvarjamo formule, ki z njimi pod krščansko firmo zakrivamo svoje hlapčevstvo, Mamonu.

Zato ven iz teorije! Naša doba ni doba ornatov in slovesa, naša doba zahteva dvakrat asijskih svetnikov...

Zaman sta trkala zakonska pri bogatinih in pismarjih in duhovnih. Bogatini so »pravilno« delili zaslužek, pismarji so učeno reševali visoka vprašanja, leviti so sežigali Jehovi dragocena kadila...

Mesija pa je moral v predmestje med reveže in hlapce in tam se je rodil.

Ali ne čutite vi vsi, ki ne razumete krščanstva drugod kot v cerkvi, ki ne poznate krščanstva na cesti, v družbi, napram vsem — ali ne čutite, da je nemirno valovanje mas več kot zahteva za kruhom?

Vi vsi, ki še niste stradali kruha, ne poznate strašne tiranije vladarja Mamona.

Mi proletarci jo čutimo. Nas proletarce tišči in davi in kolje in mori otroke naše. Nam proletarce sesa kri iz srca in jo pije iz oči.

Mi proletarci v neodoljivem koprnjenju gledamo za zvezdo, ki Ga nam napove.

Mi proletarci bomo poklekali k Njegovim revnim zibelki in bomo bežali z Njim v Egipt in bomo šli z Njim na Golgoto.

In bomo šli z Njim v vstajenje...

To je koprnjenje naše, koprnjenje svete noči.

To je vera naša, da se porodi v nas in zakraljuje v naših srcih in zavladava po vsem svetu Njegovo kraljestvo — kraljestvo božje...

To je vera naša, da bo angelska pesem svete noči resnica na zemlji in bo slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji...

=====

Š. rite „NOVI ČAS“

Rudarsko gibanje v Karmelu.

Belgrad, 24. decembra. V spor med rudarji in podjetništvom premogovnika v Karmelu bo posegla vlada. Ministrstvo za socialno politiko je pooblastilo nadzornika dr. Lotriča, da v dosego sporazuma posreduje med obema strankama. Ako dr. Lotričevo prizadevanje ne bi imelo uspeha,

pošlje vlada v Karmel posebno komisijo, da se na licu mesta prepriča o razmerah in nato uredi delavne pogoje med podjetništvom in delavstvom. Na enak način se je lani uredilo mezno vprašanje za trboveljske rudarje.

Za rudarje v Bosni.

Belgrad, 24. dec. Poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Janko Šimrak je te dni v ministrstvu za socialno politiko najenergičnejše posredoval za rudarje v Varešu v Bosni. Tu so veliki železni rudniki; podjetje je kapitalistično, brez najmanjšega socialnega smisla. Delavstvo v teh rudnikih je bilo doslej najslabše plačano in ni

nič vedelo o kakih socialnih izboljšavah. Poslanci Jugoslovanskega kluba so že opetovano posredovali na vladi, da bi kaj ukrenila za vareške rudarje, a doslej zaman. Pričakovati je, da bo zadnji energični korak poslanca dr. Šimraka na ministrstvu imel uspeh.

Pobožali so se.

Vladna kriza končana. — Demokrati se udali.

Belgrad, 23. decembra. Danes dopoldne je bil predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović pri Nikoli Pašiću, s katerim se je razgovarjal glede vprašanja vojnega ministra. Uspeh tega razgovora je bil, da se je dosegel sporazum med demokrati in radikali glede osebe vojnega ministra. Po tem sporazumu ostane še nadalje vojni minister general Zečević, vendar pa niso demokrati vezani na to, da bi morali pri interpelacijah, ki bodo vložene na vojnega ministra, glasovati v prilog vojnega ministra. Danes ob 17. uri 30 minut so bili pozvani k ministrskemu predsedniku Pašiću delegati muslimanskega kluba v svrhu končne revizije pogojev, ki so jih predložili muslimani za svoje sodelovanje v vladi. Muslimanski delegati so dr. Spaho, Kapetanović in dr. Halibeg Hrasnica. V poučenih krogih sodijo, da se bo sporazum z muslimani dosegel še danes. Ukaz o imenovanju nove vlade bo z ozirom na to predložen kralju v podpis danes zvečer ali jutri zjutraj.

Belgrad, 23. decembra. Pri sestanku muslimanskih delegatov z ministrskim predsednikom Pašićem so se izvršile v muslimanskih pogojih nekatere izpremembe

manjše važnosti ter so muslimani pristali na sodelovanje v novi Pašićevi vladi. Z ozirom na to je kriza dospela do svojega konca ter bo Pašić bržkone tekom jutrišnjega dne predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju nove vlade.

Belgrad, 23. dec. More se računati, da je vladna kriza končana. General Zečević ostane na mestu vojnega ministra. Danes ob 12. je Nikola Pašić pozval k sebi Ljuba Davidoviča ter mu sporočil, da bi moral vrniti mandat, ako se danes ne doseže sporazum. Radi tega je demokratski klub z ozirom na potrebe države, kakor tudi z ozirom na to, da se čimprej odobre dvanajstine, ki morajo biti sprejete do 1. januarja, pristal na sestavo vlade, vendar pa s tem pristankom klub ne odobrava politike in dela generala Zečevića.

Belgrad, 23. decembra. Ljuba Davidović je bil danes sprejet na dvoru od kralja v avdijenci. Po tej avdijenci je imel sejo demokratski klub, ki je popustil v vprašanju listnice vojnega ministra. Demokrati so kot kompenzacijo zato, da ostane general Zečević vojni minister, dobili svobodne roke pri glasovanju o proračunu vojnega ministrstva.

Nova vlada sestavljena.

Belgrad, 23. dec. Tekom jutrišnjega dneva bo imenovana nova vlada, ki je sestavljena na podlagi sporazuma, tako težko porojenega. Ministrski predsednik bo Nikola Pašić (rad.), minister za vojno general Zečević, minister za prosveto Pribičević (dem.), za notranje dr. V. Marinković (dem.), finance Kumandini (dem.), vere dr. Kerstelj (dem.), socialna politika dr. Žerjav (dem.),

šume in rude Rafajlovič (dem.), narodno zdravje dr. Karamahmedović (musl.), trgovina dr. Spaho (musl.), justica dr. L. Marković (rad.), železnice Stanić (rad.), izenačenje zakonov Marko Trifković (rad.), javna dela Velja Vukičević (rad.), agrarna reforma Miletić (rad.), kmetijstvo Ivan Pucelj (samostojnež).

Obnova Evrope.

London, 23. decembra. »Daily Chronicle« poroča o zadnjem posvetovanju med Lloyd Georgem in Briandom, da vsi finančni krogi Velike Britanije prepričani o potrebi gospodarske konference za obnovo Evrope, pri kateri naj bi sodelovala tudi Nemčija in Rusija. List je mnenja, da je položaj v Angliji v gospodarskem pogledu ravno tako težak kakor v Franciji.

ako ne še bolj. Angleška javnost zahteva nujno odpravo brezposelnosti. Četudi v Angliji ni opustošenih krajev, vendar pa nudi brezposelnost dovolj resno sliko.

London, 23. dec. Angleško javno mnenje upa, da bo po sestanku vrhovnega sveta v Cannesu sklicana evropska konferenca, ki se bo bosta udeležili tudi Nemčija in Rusija, v svrhu obnove Evrope.

Greh starišev...

Belgrad, 23. decembra. Oddelek za zaščito dece in mladine v ministrstvu za socialno politiko je zbral številne podatke o deci, ki ima kakršneoli telesne, duševne ali zdravstvene napake. Po dosedaj dospelih poročilih določenih organov je v vsej naši kraljevini 589 slepih otrok, 1862 gluhomih, 1802 duševno omejena, 1915 škrofuloznih in 286 sifilitičnih otrok. Pregledovanje bedne dece se še nadaljuje in sodijo, da bo končno število znatno večje.

»ŽEPNI KOLEDARČEK 1922« je izdala tudi za prihodnje leto Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v pravilni in priročni izdaji. Letošnja izdaja se razlikuje od prejšnjih let po jako finem papirju s perforiranimi listi in se že popisani blok lahko zamenja z novim. Cena najboljši pegamoid vezavi je 24 K, priprosti a trpežni 16 K.

Izvažamo...

Belgrad, 23. dec. V prvi polovici tega meseca se je izvozilo iz naše države preko Soluna: 9 vagonov fižola, 4 vagone desk, 10 vagonov ovac, 9 vagonov volov, 1 vagon riža, 2 vagona krompirja, 2 vagona ječmena in 6 zabojev opija. (To le preko Soluna. Kaj pa drugod?)

RUMUNSKA VLADA.

Bukarešta, 23. decembra. (Presburo) Ministrski predsednik Jonescu je sporočil zastopnikom tiska, da je njegova vlada sestavljena iz strokovnjakov in ljudi, ki bodo znali delati in ki ne bodo vladali političnih strank. Vladni program predvideva popolno svobodo izvoza ter izpremembe onih delov fiskalnega zakona, ki se ne morejo izvesti.

Anton Komlanec:

Božič med nami.

Nobena reč ni s tako kratkim pa globokim sunkom zarezala src ko vest, da bodo katoliki SHS praznovali neskaljen Božič.

S kratkim mečem je sunil v vsa srca mlad triindvajsetletni rezervni častnik, po izobrazbi absolvirani profesor, z vzklikom članka: »Mi, mi smo klerikalci!« — z drugo besedo: »Mi smo pristaši duhovnov!«

Poleg Herodovcev, to je tistih, ki so izven našega tabora, se je prestrašil te novice tudi ves Jeruzalem, to je tisti, ki so v našem taboru. Zakaj klic je nehoti izzval vprašanje: »Kje je novorojeni Kralj? Kje je Božič med nami?«

Zaslutili smo na mah nevarnost, da bi morali morebiti ostati sredi noči kakor Jožef in Marija in iti iz palače v hlevce oskrbet novorojenega Kralja in položiti ko trije modri pred njegove noge znamenja nam dane moči in veljave. Naša želja je, da to storimo, a strah pred Herodom in nočno ter hlevno neudobnostjo bi nas skoro odvrnil od Božiča. Malo je manjkalo, da ni moral novorojeni Kralj bežati v Egipt ko ta tri leta, od koder bi se vrnil po Herodovi smrti, da ga mi sami križamo. Vendar zmagala je vera, da nas ta novorojeni Kralj, čeprav izpoden iz palač in čeprav tako neznan v hlevcu, povede iz koč v stoterne palače, ker smo se odločili, da ga sprejmemo v taki obliki, kakor nam je poslan od zgoraj, in se mu poklonimo ko svojemu pravemu vladarju v kljub jeznim bliskom starega Heroda.

Velikodušnost je prišla letošnjemu Božiču iz vrst katolikov lajkov, ki jo je ponovil »Novi Čas« z izjavo: »Mi smo klerikalci!«, to je: »Mi smo pristaši duhovnov!«

Da bo letošnji Božič popoln, naj pride ista izjava iz klerikskih ust: »Mi, mi smo klerikalci!« To je delež božji in tistih, ki so njegovi.

Dokler ni izprijeno, daruje vsako ljudstvo najdražje, kar ima, Bogu. V tem daru so njegovi najidealnejši in najkrepstnejši sinovi. Kadar kako ljudstvo tega več ne stori in daruje slabše plodove, je to znamenje, da tisto ljudstvo Boga več ne mara, da ga ne vodi več sveti Duh, da postaja suha veja na organizaciji katoličanov, da bo izrecno odpadlo od družbe katolikov, če že ni.

Dobrost teh darovanih pa je v popolnosti njihove žrtve.

Uradni naslov načelnika naše božične organizacije katoliške cerkve ni »visočanstvo«, ampak »servus servorum Dei« — hlapec tistih, ki služijo Bogu.

Duhovnik ne potrebuje nobenega prvega mesta, nobene organizacije, nobene oblasti, ker več ko to je osobljeno v besedi duhovnik.

Duhovnik je tisti, ki se svetu odreče, da ga uživajo drugi. Pri tem, dokler je zvest dani besedi, zahteva edino eno, da tisti, ki uživajo, priznavajo pravega Daritelja Boga in temu Darovalcu ne odrekajo zahvale za to, kar jim je dal.

Nocojšno noč pa je treba klerikom in klerikalcem obrniti oko tudi na starega Heroda.

Danes gre nekrščanski državi za to, da usuznji Cerkev. V prvi liniji duhovne, to je klerike, ker je za tem usuzjenje druge linije, to je laičkih vernikov, to je klerikalcev samo po sebi umevno; tako da bi bili slednji sužnji sužnjem. Zahteva namreč zase sedež v templju: da ona nastavlja škofo, da ona disciplinira župnike, da ona reže kruh duhovnom, ki naj zato njej odstopijo svoja usta, prižnice in oltarje.

Temu poskusu se naj vsprotivite dve izjavi našega tabora: »Mi klerikalci!« in: »Mi kleriki!« Mislimo, da je umesten k prvemu vzkliku vzklík iz duhovskih vrst: »Mi smo kleriki!« Mi smo hlapci, da, sužnji, pa ne Herodu, tudi ne temu in temu mogotcu, tudi ne tistemu, ki ima šaržo, tudi ne tistemu, ki ima vlast in meč, ampak tistim in vsakemu tistemu, ki ima Boga za vladarja. Mi smo hlapci državljanov božjih in ta Bog je tak in tisti, kakoršen svita na Njem, ki se ga spominjamo nocojšnjo noč.

V tem znamenju nas veseli novorojeni Kralj v betlehemski štalci. V tem poljubu z njim odmeva spev: »Slava Bogu in mir ljudem, ki so blage volje!«

Železničarjem!

Vrhovno vodstvo koaliranih železničarskih organizacij obvešča celokupno železničarstvo, da so vse dosedaj od njih podvzete predstavitve na merodajnih mestih ostale nerešene in to vsled vladne krize, ki še ni končana. Iz tega razloga je pozvalo vodstvo vse železničarje, da počakajo mirno konca vladne krize, po kateri hoče pri novi vladi zopet započeti akcijo v pogledu definitivne rešitve njihovih predloženih zahtev. Vrhovno vodstvo koalicijske.

ZELEZNIČARJEM.

Koalicijska strokovnih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje

JAVEN ZELEZNIČARSKI SHOD

v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. decembra (torek) ob 19.30 (pol 8. zvečer).

Dnevni red:

1. Poročilo delगतov vrhovnega odbora koalicijske.
2. Slučajnosti.

Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži.

Politični dogodki.

+ **Socialistični vzgojni vzori.** Kakor čitamo v dunajskih krščanskih listih, se navidezna socialistična objektivnost in strpnost, ki so jo kazali socialisti ob sklepanju zakonov, v praksi jako slabo obnaša. Kjer le morejo, delajo dunajski socialistični mogotci krščanski vzgoji ovire in zapreke. Ravno te dni je napravil dunajski socialistični šolski svet nov napad na svobodo vzgoje. Izdal je energičen ferman proti marijskim kongregacijam in veroučiteljem. Odlok najstrožje prepoveduje katehetom, v šoli na katerikoli način vabiti otroke v verske kongregacije, ker bi to — nasprotno objektivnosti v šoli. Zato pa smejo seveda socialistični učitelji in učiteljice med šolskimi otroci brez strahu delati propagando za socialistične mladinske organizacije in prireditve. Kako razumejo socialisti tu naloge vzgoje, naj navedemo le par slučajev. Po socialističnih mladinskih društvi telovadijo fantje in dekleta vedno skupaj, tudi na orodju. A v šolskih kuhinjah, ki jih vzdržuje ameriška misija, uče socialistični učitelji mladino meščanskih šol družabnih oblik na ta način, da sedi mladina za mizo v pari: po en deček in ena deklica skupaj. Vsak učenec je dolžan svojo »nevestico« spremiti iz šole na kosilo in od kosila v šolo. Pouk se potem nadaljuje v predavanjih socialističnega društva »Otroški prijatelji«, ki obdelavajo spolna vprašanja v svrhu »spolnega objašnjenja« mladine. Taka predavanja se vrše za oba spola skupaj. Ni zlodja, da bi potem ne vabili v glavo že dvanaestletnikom obojega spola, da se je treba v prvi vrsti pečati s to stranjo življenja. Ubogi stariši s tako »prosvitljeno« mladino!

+ **Morala v Sloveniji.** »Jutro« je objavilo pred nekaj dnevi statistiko nezakonskih otrok v naši državi in z velikim veseljem ugotovilo, da je takih otrok največ v Sloveniji, iz česar sklepa Jutro, da je Slovenija najbolj nemoralni del naše države, čeprav ozir. ker je slovensko ljudstvo klerikalno. — Sedaj pa beremo statistiko sifilitičnih otrok. Zakaj »Jutro« ne pove, koliko takih otrok šteje Belgrad in koliko Ljubljana?

+ **Narodna pesem ali himna na le-nobo.** V belgrajski »Republiki« čitamo sledečo pesmico: »Jedno mesto, devet činovnikov — Dva boluju, a tri odsustvuju — Četvorica idu u mislje — Jedan sedi i kafe ispija — Malo radi, a mnogo se sladi.« — Slovensko: Eno mesto, devet uradnikov — Dva sta bolna, trije na dopustu — Četvorica gre na komisije — Eden pa sedi in kavu pije — Malo dela in lepo uživa.

+ **Poglavje o zastavah.** Demokratska belgrajska »Pravda« javlja, da je bilo v Zemlji na kraljev rojstni dan razobešenih celih — sedem zastav! Pripominimo, da leži Zemun ravno nasproti Belgradu!

+ **Beg iz učiteljske službe.** V Južni Srbiji je veliko število učiteljev zapustilo svojo službeno mesta. Vzrok belgrajski listi ne povedo, a ugeniti jih ni težko. — Kakor izvemo, namerava predlagati višji šolski svet v Ljubljani ministru za prosveto, da nastavi na izpraznjena učiteljska mesta v Južni Srbiji one člane Udruženja jugosl. učiteljev, ki se nahajajo na večnem dopustu.

+ **Kje so separatisti?** Belgrajska »Politika« je javila, da je na kraljev rojstni dan Ljubljana bila okrašena z zastavami in da so bile vse trgovine zaprte, dočim je bilo v Zagrebu vse ravno nasprotno. Protičev »Radikal« piše z ozirom na to ugotovitev: »Dobro je, da je »Politika« to vest objavila. Kako pa je sedaj z balk., da so Slovenci v ogromni večini — separatisti?«

+ **Obzore o anketi »Slov. Narod«.** Glede ankete, ki jo je priredil »Slovenski Narod« med vojimi naročniki z ozirom na nameravano razdelitev Slovenije na dve oblasti, piše »Obzore«, da je imela »anketa

doslej naravnost smešen rezultat.« Ono malo število naročnikov, ki je doslej v »Narodu« objavilo svoje mnenje o tej stvari, je naravnost norčevanje iz ankete. — Če bi se bili demokrati (liberalni) občinski svetniki svojčas pridružili izjavam naših občinskih odborov za nedeljivo Slovenijo, bi bil »Obzore« o celi akciji pisal gotovo precej drugače.

+ **Konstituiranje občinskih svetnikov »Hrvatskoga Bloka« v Zagrebu.** V sredo, dne 21. t. m. se je vršila seja občinskih svetnikov »Hrvatskoga Bloka« v Zagrebu. Za predsednika je bil izvoljen dr. V. Prebeg; za podpredsednika dr. St. Srkulj; za I. tajnika I. Peršić, za II. tajnika dr. J. Jelašić in za blagajnika I. Hanneberg.

+ **Hitro poslovanje.** Pred več kot štiri meseci je policijska oblast prepovedala izhajanje dnevnika »Hrvatski List« v Osijeku. Sedaj, skoro po petih mesecih je sodnija odločila, da je bila ta prepoved osnovana.

+ **Petindvajset je postala v Jugoslaviji znamenita številka,** kar je z ozirom na naše narodne pregovore in narodne običaje, ki jih sedanjí ministri zelo spoštujejo, umestno in razveseljivo dejstvo. Zagrebški »Hrvat« bo imel najbrž že pred novim letom srečo, da bo praznoval petindvajseto konfiskacijo v tem letu. Štiriindvajseti je bil zaplenjen v sredo, dne 21. t. m. in sicer »radi u javnom interesu« progoniti se imajočeg zadržaja svoga.

Dnevni dogodki.

— **Vesel in blagoslovljen Božič vošči** vsem prijateljem, sočudnikom, dopisnikom, naročnikom in tovarišem somišljenikom uredništvo »Novega Časa«.

— **Kralj Aleksander pride na Slovensko.** Kralj namerava takoj po rešitvi krize priti na Slovensko. Kakor nam poročajo, se bo v kamniških planinah udeleževal lova na divje koze. Ker se o tem že dolgo časa govori, je nastala govorica, da je kralj že v Kamniku.

— **Veliko grmado slabih knjig** so pred par dnevi javno zažgali v Berlinu. Knjige so zbrali šolski otroci. Za dve slabi knjigi, ki jih je učenec oddal, je dobil eno dobro. Mislimo, da bi bil tudi pri nas že skrajni čas, da se nekaj ukrene proti razširjanju slabega čtiva med mladino, ki ji najbolj zastrupljajo srce in jih odvracajo od učenja ravno take slabe knjige.

— **Češkoslovaški škofje o šolskem vprašanju.** Češkoslovaški škofje so izdali skupen pastirski list o šolskem vprašanju, ki ugotavlja: »O vojški otrok imajo predvsem odločevati starši, potem cerkev in šele potem država. Zato prihaja pri vzgoji v prvi vrsti v poštev družina, šola je samo pripomoček staršem.«

— **V svet bolniške blagajne** je gosp. Ivan Hribar imenoval sledečih 12 članov: Melhior Čobal iz Zagorja; Ivan Širca, tovarna Willman iz Ljubljane; Ivan Vrečar, zidarski pomočnik pri mestnem magistratu v Celju; Ivan Hojnik pri produktivni drugi krojačev v Mariboru; Anton Krajevec, čevljar v Mariboru; Avgust Cvikelj, priv. nameščenec v Ljubljani; Rudolf Juvan, zasebni uradnik v Ljubljani; Ivan Bizjak, krojaški mojster v Celju; ing. Josip Boncelj, tovarniški ravnatelj v Ljubljani; Ferdo Primožič, mizar v Ljubljani; Iv. Kravos, sadlarski mojster v Mariboru in Fran Majcen, zasebni uslužbenec v Ljubljani. — Kakor je razvidno iz imenika, so v bolniški blagajni JSarji sedaj bogato zastopani poleg socialdemokratov Kristanovega kova.

— **Nabava različnega materiala** protez. Državna protezna delavnica želi nabaviti večjo množino raznega materiala za izdelavo protez za vojne invalide, kakor železne, medene in jeklene pločevine, razne vrste železa in jekla, zakovic, vijakov, žice, cina, gumbov, svedrov, oglja, različne vrste gornjega in podplatnega usnja ter potrebščin za izdelovanje proteznih čevljev, nadalje mavca, gumijastih trakov in cevi, različnih ponikanih zaponk itd. Natančna množina materiala in dobavni pogoji se lahko vpogledajo pri upravitelstvu Državne protezne delavnice v Ljubljani. Interesenti se vabijo, da vložijo pismene, zapečatene in pravilno kolekovane ponudbe z vzorci vred do vključno 25. januarja 1922 v pisarni Invalidskega odseka (Št. Peterska vojašnica) v Ljubljani, soba št. 2.

— **Poštni čekovni zavod v Ljubljani** izkazuje za mesec november 1921 sledeče poslovne uspehe: Število vlogov 151.903 (v oktobru 1921: 138.095, v novembru 1920: 87.667) s prometom v iznosu 683.750.330.08 kron (692.863.390.98 kron, 325.582.226.40 kron). Število izplačil 52.354 (61.778.47.755) s prometom v iznosu 651.245.687.44 kron (665.367.908.54 kron, 335.172.054.20 kron). Imovina na računih je znašala dne 30. novembra 1921: 188.789.027.50 kron (dne 31. oktobra 1921: 156.284.384.86, dne 30. novembra 1920: 71.173.473.88 kron).

— **Proti predpustnemu veseljačenju** je izdala bavarska vlada najostrejšje odredbe, ker današnji resni časi in druginja nikakor nista primerni za take prireditve, na katerih veseljačijo vojni bogataši, ljudstvo pa strada in zmrzuje.

— **Trboveljska premogokopna družba** je na seji upravnega sveta definitivno sklenila, da osnuje v Ljubljani svoje centralno ravateljstvo. Obenem je družba sklenila, da prenese tudi glavno knjigovodstvo z Dunaja v Ljubljano. Štirje jugoslovanski člani upravnega sveta bodo tvorili eksekutivno družbo in bodo samostojno sklepali v vseh zadevah, ki se tičejo družbenih podjetij v Jugoslaviji.

— **Stavka železničarjev.** Na privatni progi Drvar-Jajce je ustavljen ves železniški promet, ker so pričeli železničarji stavkati.

— **Nov Pasteurjev zavod.** Zagrebški Pasteurjev zavod je vsled prenapolnenosti končno vendarle osnoval svojo filialko v Veliki gorici. V ta zavod se bodo predvsem sprejemali bolniki iz Vojvodine.

— **Tramvajska nesreča v Zagrebu.** V četrtek sta trčila v Zagrebu tramvaj in neki kočijaž. Pri tem je bila kočijaž poškodovan, voznik pa je zadobil pri tem težke poškodbe.

— **Novi tramvajski vozovi v Beogradu.** Beograd dobi v kratkem več novih vozov za električno cestno železnico iz Nemčije. Te vozove bo Nemčija izročila na račun vojne odškodnine.

— **Gibanje tipografov.** Kakor znano, se nahajajo tipografi v mezdnem gibanju. Ker dosedaj še ni bil dosežen sporazum, so bila odložena do 15. januarja pogajanja. Dosedaj še ni bil dosežen sporazum glede dopusta, praznikov in delovnega časa.

— **Obsojen madžarski vohun.** Te dni je bil v Zagrebu obsojen Rudolf Bouta, doma iz Koprivnice, na dva meseca, ker je služil v jugoslovanski legiji na Madžarskem, pozneje pa je prišel v Zagreb, da vohuni v prid Madžarske.

— **Profesorji-radurničarji čestitajo ministru** Pribičeviću in dr. Skabernetu vesele velikonočne in binkošne praznike pri tople zakurjeni peči.

— **Drago rebro.** Pomočnik Anton Troha iz Zagreba je ob priliki tramvajske nesreče zadobil težko poškodbo in sicer se mu je zlomilo eno rebro. Sedaj toži upravo električne železnice in zahteva 100.000 K odškodnine.

— **Obsojeni ponarejevalci denarja.** Proti znanim ponarejevalcem denarja, ki so imeli svojo »fabriko« v neki vili na Bledu se je vršila te dni razprava v Zagrebu. Včeraj ob 10. uri je bila izrečena razsodba in so bili obsojeni: Vid Galović na 10, Murdaj Šimun na 10, Franelović Božo na 5, Vinko Galović na 10 let ječe, Mihovil Prasković na 1 leto, Josip Bavta na 3 mesece oz. pogojno na 5 let, V. Braun na 3 mesece oz. pogojno na 5 let. Trije obdolženci so bili oproščeni.

— **Rumunski vojaški begunci v Bosni.** Vojaške oblasti so te dni predale vojaškim oblastem v Sarajevu okrog 100 vojaških beguncev iz Rumunske, da se jih internira v Bosni.

— **Enotna fronta tekstilnega delavstva na Češkoslovaškem.** Med češkoslovaškimi in nemškimi strokovnimi organizacijami tekstilnega delavstva na Češkoslovaškem se je dosegel sporazum za enotno fronto v vseh delavskih vprašanjih. Ustanovil se je skupni vrhovni odbor za skupno nastopanje na zunaj, dočim ohranijo zveze v notranjem poslovanju avtonomijo.

— **Pogorela je nedavno velika tovarna** lesenih igrač Steinklauber v Gradcu. Škoda znaša več deset milijonov kron, dočim je zavarovalnina prav majhna.

— **Vse v dinarski valuti.** Trgovinsko ministristvo je izdalo naredbo na vse trgovinske zbornice v državi, da se imajo od 1. januarja 1922 voditi vsi računi samo v dinarski vrednosti.

Kultura.

k Narodni okraski na kožuhih in pirihih je naslov najnovejši zbirki profesorja Alberta Siča, ki je pravkar izšla v drž. zalozi šolskih knjig in učil v Ljubljani, Gradišče št. 4. Zbirka obstoja iz 41 velikih listov, ki nudijo zlasti našemu žensktvu obilo prekrasnih motivov za pisano vezanje in apliciranje. To delo je najlepši nastavek Sičevega že pred leti v založbi Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani izišlega dela »Narodne veznine« in je krasno in najprimernejše božično ali novoletno darilo, zato je slavnemu občinstvu kar najtopleje priporočamo. Profesor Sič je s svojim znanim umetniškim okusom izbral v tej novi zbirki najlepše in najdekorativnejše ornamente teh strok. Upamo, da bode svoje delo, s katerim orje ledino med Slovenci vztrajno in uspešno nadaljeval. Več o tem delu izpregovorimo v prihodnjih dneh.

— **Londonška razstava motornih voz.** V Londonu so te dni otvorili v polnopolji Olimpija razstavo motornih voz ob velikanski udeležbi občinstva. Ker so razstavitelji znižali cene za 20 odstotkov, je upanje, da bo veliko povpraševanje po avtomobilih. Posebno se odlikujejo motocikli s francoskim sedežem. Pozornost zbujata tudi posebni motocikli za dame.

Ljubljanski dogodki.

lj **Politični sestanek naših somišljenikov.** Minoli četrtek zvečer se je vršil sestanek somišljenikov SLS za šentpeterski in vodmatski okraj ob obilni udeležbi. Sestanek je otvoril načelnik kraja, odbora, nakar je poročal načelnik kluba občinskih svetnikov SLS dr. Stanovnik o delu naših zastopnikov v ljubljanskem občinskem svetu. Njegovemu obširnemu poročilu so sledili navzoči z največjo pozornostjo in ga spremljali s pritrjevalnimi medklci. Videlo se je, kako zadovoljni so vsi pošteti ljudje, da se je režim na našem magistratu izpremenil in da se je naselilo tamkaj razumevanje za ljudske potrebe in pošten trud, da se jim ustreže. Ta razlika med prej in sedaj, ki jo prebivalstvo dobro pojmi, podira demokratom zadnje nade v Ljubljani. — Po govoru dr. Stanovnika se je razvil razgovor o tekočih gospodarskih vprašanjih, nato pa je bila soglasno sprejeta zaupnica klubu občinskih svetovalec SLS.

lj **Ljubljanski trg.** Na trg so se pripeljale zopet večje množine mesa, tako da je za praznike potreba krita. Razprodaja se telečje meso po 32 in 34 K kg, goveje meso od 20 do 34 K po kvaliteti, drobnica 24 K, prašičje meso 40 in 44 K kilogram. Mestna aprovizacija je spravila na trg en vagon lepih jaje. Zanimivo je, da občinstvo smatra vse blago mestne aprovizacije kot manjvredno vsled vojnih izkušenj. Občinstvo se opozarja, da nabavlja sedaj mestna aprovizacija le najboljše blago, kar ga je sploh mogoče dobiti. Če občinstvo z nakupom ne podpira mestne aprovizacije, potem ta ne more delati. Jajca se razprodajajo po 8 K komad. Na kmečki trg je došla za praznike večja množina jaje zelo mešane kvalitete vsled dolgega hranjenja jaje za praznike. — Cena moki sloni na ceni 21 K za kg št. 0 v detajlni razprodaji. Aprovizacija je nabavila veliko množino moke, ki se bo v kratkem pričela oddajati pekomi in občinstvu po znižani ceni. — Ribji trg je bil za praznike zelo živahen in je došlo na trg precej blaga. Potreba še ni bila krita. — Glede moke je krita komaj polovična potreba Ljubljane.

lj **Umrlí so v Ljubljani:** Jera Zakrajšek, beračica, 78 let. — Ida Müller, rejenka, 11 mesecev. — Ivan Borštnar, žel. delavec, 49 let. — Fran Tabernik, zasebnik, 74 let. — Anton Ravnak, nočni čuvaj, 62 let. — Branko Lesničar, rejenec, 8 mesecev. — Gašper Eržen, mlinarski pomočnik, 26 let. — Marjeta Helena Martinak, rejenka, 21 mesecev. — Anton Maier, davčni oficial, 36 let. — Josip Wernig, sin žel. ključavničarja, 5 mesecev. — Fran Perdan, žel. kurjač, 39 let. — Antonija Tomažin, delavčeva žena, 49 let. — Marija Schwarz, žena umir. železničarja, 64 let. — Fran Pavovec, tesar, 50 let. — Marija Krašovec, kurjačeva žena, 56 let. — Blaž Logar, stavec, 18 let. — Mihael Sue, viničar, 49 let. — Josipina Glinšek, bivša kuharica, 76 let.

lj **Komanda mesta** se je preselila iz Dunajske ceste (Bavarski dvor) v kasarno vojvoda Mišića (prej Belgijska) objekt 14. — Vhod v ta objekt je iz Vojaške ulice, vrata pri spediteru Ranzingerju.

lj **Kaj je v ljubljanskim vodovodom?** Na tozadevne notice po listih pošilja ravateljstvo mestnega vodovoda listom naslednje pojasnilo: Vseled ponesrečene regulacije Save med Tacnom in Črnučami se je deroča voda tako močno poglobila v svojo strugo, da je pričela Sava odvajati zgornje plasti talne vode, katero zajemajo mestne črpalke v Klečah. Ljubljanska voda prihaja namreč izpod Kamniških planin, teče podzemeljsko skozi naplavljeni grušč ter se pretaka kot talna voda pod savsko strugo proti Ljubljani, ki tvori v Ljubljanski ravnini najnižjo zarezo. Ta talna voda je dosegla zlasti letos vsled izredne suše tako nizino, da so usahnili skoraj vsi vodnjaki med Savo in Ljubljano. Le mestni vodovod, ki ima 40 m globoke vodnjake, do sedaj dobiva še dovolj vode. Ker pa so mestne črpalke postavljene v globini 20 metrov pod površjem in pada voda sedaj med črpalko in njimi 7 m nižje kot so črpalke, je jasno, da je sesalna možnost črpalke že precej pri kraju. Če bo torej padala talna voda še naprej, je neizogibno, da bo dosegla tako nizino, ko bodo črpalke odpovedale. Mestna občina se bori za obtoji mestnega vodovoda že od l. 1909. dalje in zahteva od vlade, da naj uredi savsko strugo zopet v prejšnji stan in tako reši mesto Ljubljano pred katastrofo, ki je v doglednem času neizogibna. Graditelj mestnega vodovoda, znani strokovnjak inž. dr. Smreker je bil v to svrhu letošnjo jesen zopet poklican v Ljubljano. Izjavil je ponovno, da je za mestni vodovod edina rešitev dvigovanje talne vode, ki se bo doseglo s tem, če se vzdigne v savsko strugo primerni pragovi (jezovi). Istega mnenja so bili tudi drugi veščaki, kajti znižanje vodovodnih prav v Klečah je neizvedljivo, temveč bi se moralo zasnovati popolnoma nove naprave v nižjem horizontu, kar bi veljalo nedeljivo milijone. V obzired temu, da so iz drugih vidikov razmere na Savi med Tacnom in Čr-

nučami nevrzljive, je tukajšnja generalna inšpekcija vodila intervenirala v Belgradu in tudi dosegla sklep ministrstva za poljeprivredno, da se mora za najpotrebnejšim delom v savski strugi takoj pričeti. Stvar je sedaj v finančnem ministristvu radi dovoljenja potrebnega kredita. Stvar naših poslancev je torej, da pospešijo preskrbo potrebnih sredstev za to nujno delo, ki se ne sme več odlašati. Neposredne nevarnosti še ni, da bi ostala Ljubljana popolnoma brez vode, ker se dozdaj dela še vedno z dvema črpalkama. Pač pa je pričakovati, da višje stoječa črpalka odpove in bo mogoča delovrsba samo še z enim strojem, kar bi nastalo neizogibno pomanjkanje vode. Le partedensko južno vreme s potrebno padavino bi moglo ustvariti zopet boljše razmere.

Ij Ogenj. Včeraj okoli 3. ure popoldne je začelo goreti v avto-garaži g. Kuštrina v Hilšerjevi ulici. Ogenj so domači pravčasno pogasili. Na lice mesta došla požarna bramba ni stopila v akcijo.

Ij Tatvine in Božič. Ker se bližajo božični prazniki, se je število tatvin zelo pomnožilo. Čevljarju Zalokarju je snel tat obehalno tablo s 6 pari čevljev, jo nesel v vežo, kjer je vzel dva desna čevlja in odšel. — Zimski plašč z znamko V. I. je bil ukraden v neki gostilni Viktorju Indofu, pelerina pa Francišku Berliču iz Zapuž. — Mariji Mežnar, Dunajska cesta 6, je bilo ukradeno razno blago vredno 1200 kron. — Terziji Skubic v Zeleni jami je neka še neznan osea na njeno hranilno knjižico dvignila 700 kron; 500 kron ji je goljuf ali goljufica milostno še pustil naloženih na knjižici. — Dva vinska soda sta bila ukradeni g. J. Schreyu. Vredna sta 4200 kron in obsegata eden 685, drugi pa 769 litrov. Soda sta označena s šifro I. S. in s številčkama 110 in 119.

Ij Naši časi. Silno žalostna zgodba se je te dni zvedela. Neka mati: revna proletarica, je navajala svojega sina, da je kradel zlatino, krompir in drugo blago. Fant je ušel v Trst, mati bo pa imela z oblasti sitnosti.

»Novi čas« v vsako hišo!

Zahteve organistov.

Maribor, 20. dec.

Dne 25. oktobra 1921 se je ustanovila v Celju na podlagi dosedanjega »Podn. društva organistov v Celju«. »Organizacija organistov in glasbenikov za Slovenijo«, h kateri so že pristopili tudi člani iz Medjimurja. Sedež ima društvo v kraju, kjer hiva vsakokratni predsednik. Točasn sedež je v Petrovčah pri Celju. Glavni namen društva je, pospeševati in braniti duševne, emotne, moralne in pravne interese glasbenikov in organistov na podlagi enakopravnosti, socialne pravičnosti in demokratizma; nadalje doseči nameščenje svojih članov v javnih službah, n. pr. kot strokovne učitelje izetia in glasbene teorije na raznih šolah. Društvo si je nadelo tudi to nalogo, da odpravi plačo organistov v beru, ter isto spremeni v denarno — mesečno plačo. Ob tej priliki se je sklenila tudi naslednja resolucija organistov in glasbenikov, katero je odbor poslal na merodajna mesta:

1. Pozivamo vlado, da se pri uravnavanju mesečnih prejemkov državnim nameščencem in duhovništvu ozira tudi na naš neznošni materialni položaj. Naši dchodki so bili urejeni zadnikrat pred več kot 50 leti in obstoje še danes po večini v naturalijah, ki nam jih prispevajo župniani. Naš položaj je z ozirom na naš poklic nedostojen in ožroža naše preživljanje in naš obstoj. Želimo da nas v očišled naše izobrazbe, znanja in kulturnega delovanja uvrste v primeren plačilni razred in da se nam določi gotova stalna mesečna plača z dokladami.

2. Pri sestavi novega šolskega zakona naj se obilastno uvede pouk v netiu in glasbeni teoriji na vseh osnovnih, meščanskih in srednjih šolah in se naj za ta pouk nastavi izobraženi organisti in glasbeniki kot strokovni učitelji.

Društvo hoče tudi svojim članom-organistom potom intervencije pri tozadevnih školskih ordinariatih doseči zboljšanje, pravično in enakomerno plačilo v vseh župnijah za vsa opravila, ki spadajo v področje organista po najnovejših tarifah.

Z ozirom na to, je društvo dne 8. t. m. predložilo preč. kn. šk. f. ordinariatu v Mariboru in v Ljubljani na svojem glavnem ustanovnem zborovanju z dne 25. oktobra izražene in v odborovi seji z dne 30. novembra t. l. vestno in na minimum zmanjšane zahteve svojih članom-organistov, s prošnjo, da iste uveljavi z dnem 1. januarja 1922. Društvo še do danes ni dobilo od preč. kn. šk. ordinariata v Mariboru in ne v Ljubljani nobenega odgovora ozir. rešitve.

V ponedeljek 19. t. m. se je vršil v dvorani JSZ v Mariboru sestanek organistov iz mariborskega in rtuiskega okraja, koeđa sta se udeležila tudi predsednik in tajnik društva.

Na sestanku je poročal tovariš organist Pečnik od v. Urbana, ki je navzočim obrazložil pomembnost važnost stanovske organizacije. Ob skliu je okrožni predsednik JSZ Krepek bodril vzoče k skupnemu in vztrajnemu delu za rast organizacije, ki naj organistom Slovenije pripori pomoč, ko jim bo dano svojemu stanu primerno živeti. — Popoldne istega dne se je vsled dopoldanskega sklena podala deputacija organistov h kn. šk. ordinariatu pod vodstvom tov. Krepeka, da určira ozir. pospeši rešitev svoje vlože z dne 8. t. m. tembol se radi tega, ker zahteve organistov niso nikakor pretirane, temveč vseskozi opravičene in ker je že skrajni čas, da priče tudi organistovski stan do svojih pravic. Deputacija je sicer dobila dovoljen odgovor ozir. obljube. Sedaj je pa treba tudi dejani.

Gospodarstvo.

— Finančni položaj v sovjetski Rusiji. »Novi put«, uradni boljševiški list razglašal zadnji proračun sovjetske republike, ki vsebuje nekaj jako interesantnih števil. V sledečem podamo nekaj števil proračuna stroškov: 1914 je bilo 5.615 milijonov rubljev stroškov, 1918: 46.760 milijonov rubljev; 1920: 1.215.150 milijonov; 1921: 16.147.698 milijonov rubljev (šest trilijonov rubljev). Zadnja štiri leta se je proračun povečal za 133 krat, akoravno se že od l. 1918. naprej niso več plačale obresti in amortizacija dolgov, katere je sklenila država v inozemstvu. Po kalkulaciji boljševikov bi znašala amortizacija interesov že samih inozemskih dolgov vsoto 13 trilijonov rubljev. Mesec po razglašenju proračuna je komisariat za finance objavil, da izdatki, navedeni v proračunu ne bi več odgovarjali dejanskim stroškom z ozirom na padanje rublja, ki je te dni kotiral za 40.000 krat nižje nego je bil normalni tečaj. Za kritje neobhodno potrebnih stroškov države v letu 1922, se zahteva vsota od 35 do 49 trilijonov rubljev.

— Izdelek olja na Grškem v letu 1921. Grčija je v letošnjem letu pridelala 38 milijonov 845 tisoč 580 ok olja. V preteklem letu je znašal pridelek olja 120 milijonov ok, od kojega se je izvozilo 40 milijonov ok v inozemstvo, a 50 milijonov ok se je uporabilo v deželi. Ako se preostanek v količini 30 milijonov ok prišteje letošnjemu

pridelku, dobimo 39 milijonov ok, kar bo ne le zadostovalo za domačo uporabo, ampak od tega bo mogoče tudi izvoziti najmanj 15 milijonov ok.

Raznoletosti.

r Kanal iz Gorenje Šlezije do Gdanskega. Poljska vlada se je začela baviti z mislijo, napraviti prekop iz Gorenje Šlezije do Gdanskega. Ustanoviti se ima ob posebni vladni pomoči delniška družba, ki bi izvršila prekop. Kanal bi vezal poleg drugih večjih krajev in mest, še: Čenstohov, Lodz, Kolo, Poznanj, Varšavo in tako naprej do Gdanskega. Stavbni stroški bi znašali 233 milijonov predvojnih mark. 20 odstotkov tega kapitala bi prevzela vlada, 20 odstotkov poljski kapitalistje, a ostanek (60 odstotkov) ima biti razdeljen na tuje kapitaliste.

ZA BOŽIČNA DARILA

posežite zlasti inteligentni krogi po dr. O. Kovi knjiži

Za resnico,

ki brani v govorniški obliki glavne teme lje vere. Vsi naši listi so se o knjiži zelo priporočilno izrazili. Najnazadnje piše »Sedanjost: ZA RESNICO — osemnajst obrambnih govorov dr. M. Opeke... je eno najznamenitnejših del v obrambo vere. — Najbolše znamenje zanimanja za knjižo pa je to, da se je taiste v enem mesecu razprodalo pol naklade, t. j. 1500 izvodov. — Naroča se v prodajalni K. T. D. H. Ničman v Ljubljani za 28 kron (7 D), po pošti 32 K (8 D.)

Vsak naročnik naj pridobi vsaj 2 nova!

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Vplačana delniška glavni. 30.000.000.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Telefon štev. 567.
Ček. račun 12.205.

Obresuje najugledneje Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

L. INDUS. D. D. PREJE E. POLLAK

tovarne usnja in usnjatih izdelkov

Kranj, Vrhnika, Ljubljana. Centralna pisarna: Ljubljana, Sv. Petra c. 68. Telefon 528.

I. Industrija usnja.

A. VEGETABILNO (čreslostrojeno) USNJE:

- kravine rujave, črne in ehagrini, ter za mehove in strebe,
- kipsi,
- teletine,
- ovčine in kozine
- a) mazane, rjave in črne, b) barvane za mobilje in tapetiranje in konfekcijo,
- vachettes

a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,

b) za izdelavo nogomet, žog,

c) za izdelavo razne usnjate konfekcije.

6. SVINJINE (specialiteta)

a) za fino jahalno opremo, barvano ali naravno,

b) za kovčge,

c) za mobilje in galant. konfekcijo (Portenmonnais, portefeu. in knjigoveštvo,

7. PODPLATI

a) trovloženi, hrastostrojani podplati,

b) Vache.

8. CROUPONI za izdelavo transmissijskih jermenov,

a) sp. strojeni, ang. sistem,

b) hrastostrojani.

B. CHROM USNJE.

- Box-call črno in barvano,
- Chevreaux,

3. Chevette,

4. Chrom usnje za izdelavo nogometnih žog,

5. Chrom usnje za izdel. jermen.

G. GALUN USNJE

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. LAK USNJE.

- Box-call, 2. Chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.

A. ČEVLJARSKI IZDELKI:

- čevlji za štrpae,
- čevlji za rudnike,
- čevlji za sport in nogomet,
- čevlji po vojaškem vzorcu,
- sandale.

B. KONFEKCIJA TRANSMISIJSKIH GONILNIH JERMENOV:

- specialni stroj,
- hrastov stroj,
- chrom-stroj,
- jermenci za šivanje in vezanje transmissijskih jermenov.

C. KONFEKCIJA za:

dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lakusnja, nahrbtniki, sportni pa-sovi itd., tržne torbice.

Pozor!

Božična in novoletna darila
 si ogledajte samo pri
manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska c. 29 na dvorišču.
 Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrsnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

Pozor!**Več krojaških pomočnikov**

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobri proti garanciji delo na dom. — Stalno delo zasigurano. — Vpraša se: Ljubljana, Emonska cesta št. 8 v pisarni. 110

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4
 Podružnica: Seburgova ul. 4.

Podružnice: **Maribor** Novo mesto **Kočevje**
 Gosposka ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.

Barva vsakovrsno bleko.

Kemično čisti obleke.

Sve olikovratnike, zapesnice in srejce

Agitirajte za »Novi čas«
 od moža do moža!

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Najlepše božično in novoletno darilo

je srečka državne razredne loterije III. kola, katere lahko zadene v najsrečnejšem slučaju

K 4.000.000.—

Ker se žrebanje I. razreda vrši že dne 2. in 3. januarja 1922, naj se blagovoli poslati naročila najkasneje do 28. t. m. Cene srečkam

je: Cela K 192—, polovična K 96—, četrtinka K 48—, osminka K 24—. Poštšina

K 8—. Srečke ima na prodaj v to pooblaščen prodajalec srečk

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani,
 Dunajska cesta 38/I.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I
 (začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.**

Ekspozitura: BLED. — Interesna skupnost s: Sveopčo Zanatijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

JUGOSLOVANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.**Vabilo na podpisovanje delnic.**

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921, št. 2337, dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom:

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z razpisom z dne 25. oktobra 1921, št. 7204/21, potrdilo predložena pravila.

Po §§ 8. in 4. potrjenih pravil znaša delniška glavica 4.000.000.— K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400.— K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15.000.000.— K z izdajo nadaljnjih delnic. Osnovno glavico 4.000.000.— K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10.000 delnic po 400.— K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavlja na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400.— K za komad in 40.— K za stroške izdaje.

2. Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500.— K za komad, prištevši po 40.— K za stroške izdaje za vsako delnico. Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3. pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD v Ljubljani, Marijin trg št. 8. in njegovi podružnici v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rakeku in Slov. Gradcu.

SLOVENSKA BANKA v Ljubljani in njene podružnice v Dolnji Lendavi in v Novem Sadu.

JADRANSKA BANKA v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Caviatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelsi, Korčuli, Kotoru, Metkoviću, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor sploh ne bi dobil delnic, ali manjše število nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odnosno delno vsoto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po § 11. pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima namen pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Zeleti je, da se obrtniki, trgovci, uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1921.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z o. z. v Ljubljani;
 Anton Pesek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani;
 Branko Hlavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu;
 Dominik Čebin, upravnik in posestnik v Ljubljani;
 Dr. Ferdo Černe, odvetnik v Murski Soboti;
 Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti;
 Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti;
 Frane Čeh, trgovec v Murski Soboti;

Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti;
 Janko Korže, ravnatelj v Murski Soboti;
 Dr. Janko Leskovec, odvetnik v Dolnji Lendavi;
 Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi;
 Adam Bohar, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi;
 Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi;
 Frane Kac, trgovec v Dolnji Lendavi;
 Frane Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.

Slava Bogu na višavah

in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!

Božična priloga Novemu Času.

Silvin Sardenko:

Delavčev Betlehem.

Vi drugi jasli stávite
za vsako leto sproti;
jaz hranim žive jaselce
vsak dan v podstrešnem kotu.

Dva davna trudna potníka
od mesta zapuščena;
stanujeva v predmestju tam
in jaz in moja žena.

Le enega: Le modrih ni
z darovi od nikoder.
Da eden vsaj bi k nam prišel,
ki bil tako bi moder.

Rad. Peterlin-Petruska:

Božični zvonovi.

Sedem tednov je že trajala stavka. Sedem dolgih tednov je počivalo delo v tovarnah in zapuščenost, samota in mir je plaval nad prej tako živahno, šumno, ki-pečo dolino. Na obeh straneh se je že čutila velikanska gmočna škoda, ki jo je povzročila ta stavka, a vendar ni hotela nobena izmed strank odnehati; obe sta trdno, neomajno vztrajali na svojem kakor od samega začetka, tako tudi še zdaj. Šlo se je za princip, kdo bo premaganec in kdo zmagovalec: Ali bo zmagala žuljava pest delavca-tlačana, ali z zlatom nabita mošnja izkoriščevalca?

Dolga, težka je bila borba, krvoločna, neusmiljena. Vendar čemdalje je trajala in čembolj so se bližali prazniki, tembolj je bilo razvidno, da mora omagati siabejši, za borbo manj pripravljeni in gmočno manj preskrbljeni del. In nič čudnega, nič nerazumljivega ni bilo v tem prepričanju. Ves delavski stavkovni zaklad je bil že pred tedni porabljen in ljudje so živeli in se prebijali od dneva do dneva le s pomočjo svojih pičlih prihrankov, kar jih je kdo slučajno zbral v lepših časih. Lakota je zavladala v delavskih kočah. Za lakoto pa so prišle njene zveste spremljevalke: najraznovrstnejše bolezni in — smrt.

In čas ponižanja je nastopil! Janez Trpin, kovač in voditelj delavcev v tem boju, je ravnokar pokopal svojo mlado ženo in edinega sinčka. Njeno že itak slabo telo ni moglo prenesti vsega pomanjkanja in umrla je na porodu, skupaj z novorojenim otrokom. In zdaj je stal mladi vdovec na gori, kamor se je zatekel s svojimi bolečinami, in gledal brezizrazno v dolino. Tam doli na gričku nad vasjo je spala tiho, mirno spanje njegova ljuba žena Marija. Nižje spodaj v trgu pa so pohajkovali njegovi delavski tovariši, zaradi katerih je zanemaril najdražje, kar je imel. Pohajkovali so po ulicah, ustavljali se na oglih, stikali skupaj glave in govorili, govorili brez konca. In padale so težke besede in marsikatera izmed njih je bila namenjena njemu...

Še par dni je preteklo od onega večera; le par dni, a za Janeza Trpina cela večnost. V teh par dnevih je spoznal, kako šibka da je človeška priroda, posebno priroda večnih sužnjev-tlačanov. Brez velike odporne sile je. In kedar bi morala najbolj vztrajati, biti najbolj moška in močna, ko je že prispela na vrhunec in se že pred njo razprostira lepa, čista bodočnost... pa ti naenkrat omaga in ves dolgotrajen, nadčloveški trud je zastoj.

Tista sobota pred svetlim večerom bo ostala Trpinu večno v spominu. Šel je po trgu mimo vodnjaka, kjer so nabirale delavke vodo, pa mu naenkrat prilete na uho trpke, razžaljive besede:

»Glej ga zapeljivca, vlačugarja, puntarja nesramnega! Na beraško palico nas je spravil s svojim strupenim jezikom. Svojo ženo je umoril, zdaj bi pa rad še nas. — Uh, til Zapri naj bi ga takoj, ko je začel motiti ljudi, bi pa nam ne bilo treba čez praznike pri mrzli peči in pri praznih loncih čepeti...«

Novorojenček najin, ah!
ubog na bratce gleda;
bi zibelko mu zibali,
da jo ima, seveda.

Pa kaj bi vam našteval vse!
Naj eno rečem k vsemu:
Pri nas je vse do slamice
Prav kakor v Betlehemu.

Grda kletev je sledila tem besedam in težak kamen je padel nedaleč od njega na tla in se pokotalil po bregu. Trpin je molčal in odhitel osramočen dalje. Vse je razumel.

Zvečer je bil v Delavskem domu shod. Janez Trpin je bodril in svaril tovariše, naj ne odnehajo, a vztrajajo do konca, pa ga niso poslušali. Sprejet je bil sklep, naj se pogajanja takoj nadaljujejo in naj se stori vse, da se delo v tovarnah začne kakor hitro mogoče. Izbrali so nove ljudi za pogajanja s tovarnarji in jim dali proste roke. Toda Janez Trpin ni bil med izbranimi. Tiho, nezametno je odšel iz dvorane.

Tisto jutro pred svetim večerom pa so v vseh tovarnah zatulile sirene in gost dim se je valil iz nebotičnih dimnikov. In zopet je šumelo in bobnelo po dolini, kakor pred sedmimi tedni. In delavci so spet po staremu in pod prejšnjimi pogoji prišli za delo, in pozabili so vse krivice in vse trdne sklepe so zavrgli. Za zmiraj?

Le Janez Trpin ni delal: zaradi hujškanja je bil odpuščen za vselej.

Sveti večer je. Na nebu gore milijoni zvezd in skoraj polna luna vesla med njimi. Janez Trpin stoji na gori in gleda v dolino, kjer je tiho in mirno vse. Le šum potoka se sliši včasih sem gori in zopet vse molči. Kovaču je pa tako hudo na duši, da bi se razjokal, ako bi ga ne bilo sram pred samim seboj.

Toliko let se je trudil, da bi pripeljal svoje tovariše k lepšemu, človeka vrednemu življenju. Misli je, da jih je že naučil spoštovati, kar je dobrega, vzvišenega, in čislati duševno in telesno svobodo, a prišel je en sam viharček, in vse, kar je s tolikim trudom sezidal, se je razsipalo v nič. In zdaj stoji sam tukaj gori, a tam spodaj sede pri zakurjenih pečeh njegovi tovariši in večerjajo plehko kavo in se vsele, da smejo še nadalje hlapčevati svojim tiranom.

A oni hodijo po razsvetljenih dvorinah svojih palač in prešteva v mislih milijone in si zadovoljno manejo roke... Toda ni še vsega konec, še pride čas...

Tam spodaj pa je naenkrat nekaj udarilo in milo doneče zvonjenje vaških zvonov se je razleglo v noč. In še in še! Od vseh strani letijo sem gori doneče molitve stoterih zvonov in božajo uho samotnega poslušalca. In on čuti, kako taja jeza v njegovih prsih in prehaja v blaženo vseodpušcanje.

Sveta noč, blažena noč!

Kristus je prišel to noč na svet, da bi s svojo smrtjo svet odrešil. O, kako velika, kako neizrekljivo velika je bila njegova ljubezen! —

A božični zvonovi zvonijo veliko radost in razsvetljene cerkve se polnijo z molečimi. In med njimi je tudi mnogo iz teh svetlih palač. Oni se trkajo na prsa kakor farizeji in ne pade jim v glavo, kakšno komedijo da igrajo. Ker njih srce je zakrknjeno in vanje ne posveti nikdar solnce čiste večne Ljubezni.

N. V. Konja:

Stric Urh.

I.

Stric Urh je bil aretiran. To je hvalevredna navada, da se ljudje, ki nič nimajo, aretirajo. Vsaj za en dan se preskrbe. Preskrba je sicer odvisna od usmiljenosti policije. Samo radi te lepe navade, ki vlada pri nas, ne bi kazalo pisati o stricu Urhu.

Stric Urh je bil pripeljan pred policijskega uradnika. Napisano je bilo, da je bil zasačen na cesti, ko je prosjačil. Prosjačil pa je kljub prepovedi, da ne smejo v Ljubljani prosjačiti tuji berači, ker še ljubljanski nimajo kam zapirati. In povrh vsega tega se je izkazalo, da stricu Urhu ni ravno potreba beračiti, ker ima doma vso oskrbo.

Stric Urh je bil aretiran in pripeljan pred policijskega uradnika.

Uradnik je napravil strog obraz. Ali ste že zapazili, kako pepelnasto bled je obraz uradnikov? Zadiši ti po starem, prašnem papirju in prepričan si, da bo nekoč samega sebe pozabil med akti. Torej tak sesušen, pepelnasto nadahnen obraz se je sklonil iznad spisov in ostro vprašal:

»Kaj iščete v Ljubljani? Prosjačite, seveda!«

Stric Urh se je pa mirno nasmehnil in se primaknil bliže. Veliko ljubezen je občutil v srečo do suhega uradnika, ki se gre strogega varuha javnega reda.

»Prišel sem pogledat gospode!« je veselo polzaupno prikimal.

»Kakšne gospode?«

»I no,« je odvrnil, »gospode, ki varujejo mojo dediščino. Vam je gotovo znano, da sem nekoliko neumen, a bogat,« se je smehljaj s čudnim samoljubjem ter se še bolj zaupno primaknil k uradniku. »Jaz sem bil bogat in sem še bogat, pa mi ne izplačajo. Najprej so mi vse vzeli, ker sem nekoliko neumen, kupili so rento in dajali obresti. Rento so gospodje shranili, ker pravijo, da sem nekoliko neumen. Da vse zapravim. Da, otrokom sem dal vse, kar sem imel. Otroci so božji dar in božje kraljestvo. Zdaj pa mi rente ne dajo več, že nad dve leti ne dajo. Ali mislite, da jo bodo kdaj dali? Povejte, ali jo bodo dali ali ne? Tako sem vprašal gospode. Pravijo, da je druga država. Saj država ni vera, pravim; če jo spremeniš, ne smeš izgubiti prejšnjih milosti. Gospod, jaz se večkrat mučim z verskimi rečmi. In pravijo mi, da sem neumen. Če je druga država, dobro, pa je pod istim božjim solncem, pod istim božjim obličjem. Ali se Vam ne zdi, gospod, da je nebo nad nami samo božje obličje? Zato pa pravim, če je pod istim solncem in so celo isti ljudje, gospod, celo isti ljudje, ki so prevzeli moje papirje, za isto mizo, kakor so jih prevzeli, morajo tudi papirji isto veljati. Ali se Vam ne zdi, gospod? In kar posodiš državi, posodiš bližnjemu in posodiš Bogu!« se je razhudil nad uradnikom, ki ga je izkušal že parkrat ustaviti, a se Urh ni pustil.

»In so me opeharili, jaz vem, da so me opeharili. In še mnogo več so jih, neumne, take kakor sem jaz, in nedolžne otroke so opeharili. Kako naj žive brez nič! Ali Vi živite brez nič?« je živo vprašal uradnika.

»Skoraj!« je v prvem hipu ušlo uradniku.

»Pa ne, da bi bili tudi Vas opeharili!« se je radovedno razvnel stric Urh in se pomilovalno smehljaj. »Obljubljali so, pa Vam niso dali, revežu! Potem sva enaka! Potem sva enaka! Dajte mi roko, da Vam jo stisnem. Potem sva enaka. Zdaj Vam lahko vse povem, vse od srea, ker sva prijatelja in enaka.«

Uradnik se ni mogel prav najti. Urh ga je pograbil za roko in mu jo krepko stresel.

»Zdaj Vam lahko povem, da sem beračil, beračil za otroke! Ali imate tudi Vi otroke?«

Uradnik je prikimal.

Potem razumete, potem morete vse razumeti. Jaz sem beračil za otroke. Ne zase, ne za svoje otroke; jaz sem nekoliko neumen. Otroci, ta božji dar, to kraljestvo božje, mi pravijo: neumni stric. Sestra jih ima. In zmirom sem jim kaj kupil za Božič. Dokler je bila renta, sem kupil mnogo, vse sem jim dal, zdaj, ko ni več rente, zadnji dve leti, sem izdal zadnje krajcarje. Letos je zmanjkalo, je zmanjkalo in rente ne plačajo, je mežikal s solznimi očmi. »Pa sem dejal: »Otroci morajo imeti dar, pa sem ušel z doma. Ušel sem sestri, in v Ljubljano! Ali ne bi Vi šli za otroke v Ljubljano?«

Uradnik se je zganil, kakor da ga je zbolel v srce in se obrnil v stran. Okoli ustnic je imel ostre boleštne poteze in na vprašanje molčal.

»Nič ne de, nič ne de,« je ravnodušno povzel besedo stric Urh. »Jaz sem neumni stric, jaz nisem lačen, sestra zame skrbi, tudi za svoje otroke skrbi. Za oskrbo ne potrebujejo rente, toda jaz jo rabim za otroke! Za Božič. Ali naj pustim otroke brez daru? Ali je Božič, če ni daril za otroke?« je ves razjarjen planil po koncu in v delo, mu je, da ga neizmerno boli to vprašanje. »Ni Božiča za otroke, če mu nekaj ne daš. Pa sem dejal: »V Ljubljani povprašam po renti. Čas je že in vsaj o Božiču bodo plačali zaradi otrok nedolžnih. Koliko otrok nedolžnih je brez daril. Brez kruha! Ker so jih osleparili.«

Obraz neumnega strica je gorel v bolni pobesnelosti.

»No, in ker ni rente, sem zaradi njih poprosil za usmiljen dar. Ali imate Vi otroke, gospod?« je vnovič vprašal.

»Imam!« je dejal uradnik, ki so ga Urhove besede ogrele.

»Imate! Potem veste, kaj so otroci. To so božji dar, božje kraljestvo! In za Božič jim daste daril, jaslice in daril!«

»Ne!« je odkimal uradnik.

»Ne? Ne? Ali nimate?«

Uradnik se je spomnil, kaj je dolžan dostojanstvu svoje službe; zamahnil je z roko in molčal.

»Torej nimate? Ali so tudi Vas opeharili?« se je preplašeno začudil Urh.

Uradnik ga je ostro in strogo pogledal in pomohil pero v tinto.

»Pustite to! Lahko odidete in domov, pojdit.«

Pa ga je odslovil.

»Glej, Urh,« si je dejal na stopnicah in zamišljeno tuhtal pred se. »Pa so tudi njega ogoljufali in pri kruhu so ga ogoljufali, ne pri darilih.«

Stopivši na cesto pa se je spomnil in ves zasopljeno planil nazaj v sobo pred uradnika:

»Gospod, jaz pojdem za otroke beračit za Božič! Tudi Vas so osleparili in za kruh so Vas, toda za Božič Vas ne smejo, zaradi otrok nedolžnih ne! Pojdite z menoj!«

»Odidite!« mu je neizprosno pokazal vrata.

»Nič naj Vas ne bo sram; saj ne pojdetе zase, ne zaradi kruha. Zaradi Božiča in otrok neboljenih pojdete in to je duši v zveličanje!«

Uradnik ga je gledal z nepremičnim, dostojanstvenim pogledom, le preko sivih ustnic mu je zaigral trpek nasmeh.

II.

Stric Urh se je napotil proti domu. Pod pazduho je nesel konjička in trobento, punčko in čokolade. Konjička in trobento je kupil za nečaka, punčko in čokolade za nečakinjo. Ves denar je priberačil, a sebi ni kupil ne kosila, ne večerje. Celo popoldne je stal odkrit na mrazu in vetru in prosil milodarov:

»Za otroke nedolžne, za otroke nedolžne.«

In ko je padel mrak, je stopil v prodajalno in nakupil daril.

»Kaj je Božič otrokom brez daril!«

Mraz mu je segel do kosti. S težavo je vlek vse premrle noge po cesti. Trudnost se ga je lotevala in mrzlica ga je tresla.

»Prehladil sem se!« je dejal in se tesno zavil v suknjo. Stopil je mimo svetle gostilne ob cesti in otipal žepe.

»Vse prazno!« je ugotovil in zavil okoli vogla pred hlev. »Samo da si oddahnem! Daleč je in božični večer je!«

Mrzlica ga je držala, da je šklepetal z zobmi in v lice mu je šla silna vročina. Pred očmi so se mu sukali žareči kolobarji, trudna bolečina mu je kljuvala v sencih.

Položil je vse igrače v polomljene konjske jaslje v kotu pred hlevom in se stisnil pod šupo na otep slame.

»Samo oči zatisnem, da se oddahnem!«

Čez nekaj hipov se mu je zdelo, da je nekje daleč. »V Betlehemu!« si je dejal.

V polsnu je slišal pred gostilno korake in svetla postava se je ustavila pred njo.

»Sveti Jožef!« mu je šlo skozi misli.

»Tu ostani!« je dejal sveti Jožef drugi temni postavi ob sebi.

»Sama Devica Marija!« je blodil Urh.

»Berači tudi Jožef, berači za usmiljenega Jezusa. Za Božič, za otroka berači, za streho so ga ogoljufali. Vabili so ga, da prestejejo ljudstvo, pa ga je oblast za streho osleparila!«

»Neumnosti bledem, na slami spim in neumnosti bledem,« se je miril Urh. »Naprej bo trebalo!«

Toda čez hip so bile jaslje pred njim osvetljene in v njih je zagledal Jezuska. Konjičke in trobento je držal v roki in se smehljaj. »Ravno tako trobento ima ta božji nagačivček, kakor jo jaz nesem!« se je razveselil Urh.

»Jezušček ima, moji otroci pa nimajo, se je izločil iz teme policijski uradnik. »Jožef berači za moje otroke, sam sveti Jožef. Doma leže v mrzli sobi in ne spe. Vem, da

ne spe. V temo gledajo, v božično temo gledajo in ne spe. Ali veš, kaj se to pravi: božična tema, ti neumni strice? Čakajo, da pride Božič. Sveti Jožef stoji na mostu in berači mesto mene, jaz ne smem, jaz sem uradnik, jaz sem državni uradnik!«

»Kakšne neumnosti sanjam!« se je stresel Urh in uradnik je utonil v temi. Urh pa je v mrzlični vročici dremal naprej.

Pred gostilno je stal voz in okoli njega so hodili ljudje, glasno govorili ter popravljali kolo. Njihove besede, sence in luč so se čudno mešale z Urhovimi sanjami.

Naenkrat se mu je zdelo, da vidi pred njim obraz, ki ga ni mogel takoj spoznati. Tema je zastirala lice in dolga halja je segala do pete.

»Menih!« je najprej ugibal Urh.

Postava je okrenila svoj obraz vanj. Urh je videl dvoje milih živih oči, ki so gorele iz teme in se zgrozil svetega spoštovanja:

»Kristus!«

Dvoje oči je strmelo vanj.

»Kam greš?« ga je vprašal Urh.

»Za otroke, za svoje kraljestvo, za nedolžne otročiče!« je dahnil obraz iz temelj.

»Berač!«

Kristus je prikimal z glavo.

»Haha,« se je nasmešnil Urh. »Za Tvoje kraljestvo. Mene so opeharili za rento, Tebe bodo za Tvoje kraljestvo. Le veruj, za Tvoje kraljestvo! Kakor sem neumen, to vem. Onega so za kruh, pa se ga je sveti Jožef usmilil. Kdo se bo pa Tebe usmilil!«

»Vprašal Urh in videl, kako težka skrb je legla Kristusu na obraz. Toda Urh ni umolknil:

»Isti ljudje, ki so mene za rento, bodo Tebe za Tvoje kraljestvo, za božje kraljestvo!«

»Oha!« je nekdo vpil nad Urhom.

»Vstani, da ne zmrzneš. Ali misliš že nocoj v božje kraljestvo?«

Urh se je zdramil, šop svetlobe mu je šinil v obraz in znan voznik ga je stresel za ramo.

mu je tukaj taka strašna tema, čemu nimate luči?« Glas dalje časa ni odgovoril, slednjič pa je spet zaslišal Jože: »Električna naprava se je pokončala in sedaj je noč. Kmalu bode jutro.« A glas je govoril tako nekako čudno, da Jože kar ni mogel verjeti, da bi bilo to res. Električna naprava pokončana... pa kako se je pokončala ravno sedaj... in kako da je ne popravi... ali druge luči nimajo... vse te misli so mu kot blisk šle skozi možgane.

Par dni pozneje je zvedel vso grozno resnico. Slep je bil, slep za celo življenje, udarec mu je pokončal očesne živce in ga za vedno oropal luči. Slepega so oddali v domovino. Brat se ga je usmilil in mu brez godrnjanja odkazal sobico in mu obljubil, da, dokler bo on gospodar, tudi ubogemu slepcu ne bo ničesar manjkalo.

V pijaci ni mogel več najti utehe, v krčmo slep ni mogel, a brat ni rad videl doma žgane pijače. A tolažbe je nujno potreboval. Slišal je moliti vsak večer bratovo družino sveti rožni venec in tudi sam je molil zraven. Počasi se je v njegovu izmučeno srce spet vračala vera očetov.

Sveti večer je dospel na lahnih krilih v vas. Zvon je poslal srebrni glas preko polja, vaščani so hodili, kropili in molili. Pri Mihačevih je družina odšla k polnoči.

Alojzi Remec:

Na ulici.

Božična malenkost.

Po ulici stopa med visokimi hišami invalid Anton Podlogar s svojo družino.

Po sredi ulice gredo: spredaj žena, ki potiska pred seboj otroški voziček z luknjastim, razcefranim in umazaniam košem, polnim vlažnega vejčja, ki so ga nabrali v logu za mestom. V vozičku leži na vrhu v veliko ruto zavito najmanjše dete. Mater se drži za krilo triletni sinček Tonček, za njim stopata petletna Francka in osemletna Ivanka, za njimi vsemi Anton Podlogar, ki mu škripnje lesena noga v kolenu in ga zebe v stari vojaški suknji, ki jo je še rešil iz vojne.

Med bežino snega se vidi daleč na vse strani ta siva revščina kakor žalni sprevod, ki moti prelepo božično razpoloženje popoldneva pred svetim večerom.

Trgovci so izložili v okna najlepše, kar premorajo njihove prodajalne. Med zelenimi smrečjimi vršički se svetijo pisane igračke, konjički, vojaki, železnice, punčke, medvedci in zajčki in vse, kar si le more izmisliti otroška duša. Izpred takih izložb mora Podlogar poditi svoje tri otroke s palico, da gredo naprej.

On in žena se ozirata po oknih, kjer je nakopičeno toplo blago, suknje, obleke, rute, odeje. Nič manj si ne želita vsega tega kakor otroci vabečih igračk, ki jih ne bodo nikoli imeli.

Tista okna, kjer se košatijo potice, koflači, rozine, sašče, so najnevarnejša.

Že od daleč jih pozna Anton Podlogar in vpije nad deco: »Veselo naprej, otročiči! Enemu bom kupil čevlje. Tistemu, ki bo najpridnejši. Kje so čevlji? Kje jih prodajajo?«

Tako se otroci premotijo in iščejo, kateri mož prodaja čevlje, in ne gledajo v okna, ki bi jih spomnila, da so lačni...

Tako gredo naprej, mimo njih se preliva množica ljudi, za njimi zvoni tramvaj, umikajo se na levo in desno, kakor nanese. Kateremu bi kupil čevlje? — premišljuje Podlogar. Ali bi jih kupil Tončku, fantku mojega srca?

Podlogar gleda sinčka, ki se drži matere za krilo. Na levem čevlju ni več pete, zato šepa siromakek. In spredaj so čevlji prebiti, da se vidijo noge. Še v snegu se poznajo, če stopi na cesti.

Ni čuda, dvoje detet je že nosilo te čevlje pred njim, — premišljuje Podlogar. — In nogavic bi potreboval, siromak, — si pravi sam s seboj, ko vidi od mraza rdeče gole nožice med čevljički in kratkimi zakrpanimi hlačicami.

In suknjice in tople kapice, da bi ga v ušesa ne zeblo, in hlaček in vsega — vsega... — kriči v njem.

Sunkoma odrta pogled od Tončka in gleda Francko, svojo drugo hčerko.

Tej ne kupim ničesar. Pred tednom je obula čevlje za Ivanko... — si pravi. — Tudi zebe je ne tako kakor Tončka.

Zavila se je v veliko ruto, ki ji sega od zadaj z vogalom skoraj do tal, tako da je podobna okrogli kepi, ki se živahno kotali po snegu, kjer je najvišji in skače čez največje luže.

Ta si bo znala pomagati v svetu! — si pravi Podlogar sam s seboj.

»Ali si veriverica ali kaj?« grmi nad njo, ko si tisti hip uskočila od vozička in stekla k oknu, iz katerega se je smehljalo cele police malih in velikih punčk.

Deklica je na njegov klic odskočila zopet od okna in se mu pridobrikala na sredo ulice, kjer je bil obstal.

»S palico te bom, nepridipravi!« godrnja Podlogar in jo prime za roko.

Pogledal je zopet Tončka, ki je zaostajal in omahoval s težavo za ženo. Ves

nici, le slepec je ostal doma. Jel je premišljevati. Nocoj je sveti večer, slava Bogu na visavah in mir ljudem na zemlji. Ali velja ta mir tudi njemu? Moral bi veljati, če bi bil dobre volje. In miru potrebuje, brez miru ne more živeti. Kdaj pa je užival najslajši mir? Ali ne takrat, ko je še molil in veroval v vsemogočnega Boga? In kdaj ga je izgubil, ta mir? Oboje skupaj je odšlo od njega. Boga je zapustil on sam, a mir je zapustil njega. Kaj pa, če bi se vrnil k Bogu, k miru? Gotovo bi lažje prenašal svojo nesrečo. Nocoj je baš sveti večer. Detece iz nebes daje blagoslov vsem, dalo ga bo tudi njemu, če bo prosil. Spet se bo vrnil k otroški veri, k veri svoje dobre matere. Četudi je telesna luč zanj izgubljena, duševna mu bode svetila in ga grela. Vsaj eno luč mora imeti, biti brez obeh je smrt, da, še hušje kot smrt...

V takih mislih se je mudil dolgo, dolgo. Nazadnje pa se je vrgel na kolena in prosil božje Dete, da mu povrne vsaj duševno luč. In Dete ga je uslišalo.

Od tega dne je bil drugačen. Hodil je redno v cerkev, celo ob delavnikih in pogosto prejemal svete zakramente. Mirneje prenaša zdaj svojo nesrečo, hvaležen je bratu in Bogu in rad misli na oni Božič, ki mu je vrnil vsaj eno luč.

je bil videti otrpel in zmrzel. Če bi se ne držal za krilo, bi padel v sneg.

»Vzemi fanta na roke!« je zaklical Podlogar ženi.

Ona se je zdrznila in za hip obstala. Vsa je bila zaverovana v najmanjše dete pred sabo, ki je spalo v vsej svoji nedolžnosti pred njo na vozičku. Tako se je bila zagledala vanje, da je pozabila, da gre po ulici skozi mrzlo kamenito mesto, da caplja za njo še troje otrok in da bo nocoj svetli večer.

Vzdignila je Tončka.

»Ali te zebe?« ga je vprašala in z levico potisnila voziček.

Otrok ni odgovoril, samo pogledal jo je z velikimi očmi in ji nagnil glavo na ramo.

Šli so dalje.

Podlogar je gledal svojo najstarejšo hčer Ivanko, blede sloko dekletce. Obula je bila stare matere čevlje, ki so bili preveliki in pretežki za njene drobne nožice. S težavo je stopala ob vozičku, ki ga je pomagala materi potiskati in ob vsakem koraku se ji je videlo, da se boji, da ji čevlji obtiči v snegu.

Njej kupim čevlje! — se je odločil Podlogar. — Kakor druga mati je sestrice, ma in bratcu, največ poti ima in v šolo mora hoditi. Ne bo ji dobro na svetu...

»Glej, tam so čevlji!« je vzkliknila tisti hip Francka in ga povlekla proti levi.

»Čakaj, tu bomo kupili!« je zaklical ženi.

Ona je zapeljala voziček v stran pred veliko hišo, kjer je v veži ob vhodu prodajala stara ženska čevlje in prezebala.

»Ata bo meni kupil čevlje!« je zavriskala Francka in pokazala na rumene čevljičke, ki so ji bili najbližji.

»Meni!« se je vzdramil Tonček, pogledal očeta in iztegnil roko.

»Za tole par čevljev!« je pokazal Podlogar Ivanko prodajalki. »Trpežni morajo biti in ne predragi. Invalid sem!« ji je razlagal.

Žena je postavila Tončka na tlak. Tressel se je od mraza in v očeh imel solze.

Francka je hip nato zajokala, za njo Tonček, v vozičku se je zbudil najmlajši in tudi začel jokati. Žena ga je vzela na roke, da ga utolaži, a zaman.

»Meni čevlje!« je med jokom vpila Francka.

»Čele...« je ihtel Tonček.

Ivanka pa je sedla na prag in se sezula, da si pomeri čevlje, ki jih ji je bila izbrala prodajalka.

Podlogar ni vedel kako bi utolažil otroka.

»Vsi so potrebni čevljev in vsega drugega. A ta, najstarejša, najbolj...« se je opravičeval prodajalki.

»Ne jokajta! Vidva še ne hodita v šolo. Ivanka mora vsak dan po kruh, po čaj, po sladkor...« je tolažil Francko in Tončka in otepajl sneg z lesene noge. Še v to ga je zeblo. In ta neutolažljivi jok ga je rezal v srce.

Izza vogala je prišel stražnik, se ustavil in nemo gledal Podlogarja in njegovo družino.

»Ta gospod vaju vzame, če bosta tutila...« je izkušal Podlogar biti hud nad Francko in Tončkom.

Zaman.

»Čevlje...« je ihtela Francka.

»Čele...« je vokal Tonček.

In jok je bil še hušji, ko sta se umaknila pred stražnikom za voziček.

Na nasprotni strani ulice je stopil iz štacune na vrata gologlav gospod trgovec, se poigraval z zlato verižico nad telovnikom, vtaknil nato oba palca v luknji pod

Rad. Peterlin-Petruška.

Kolednica siromakov.

Tam v Betlehem-hlevčku
se Jezus rodi.
in Jožef brž revčku
postel naredi.

Marija v plenico
zavije ga koj...
Raznese novico
brž angeljčkov roj...

Pastirčki na mrvih
pospali so že,
a angelj jim prvim
o rojstvu pove.

Res, zebe uboge,
— še mari jim ni:
»Le hitro na noge,
poglejmo ga vsil!«

Veselega lica
spuste se odtod
in v hlev repatica
pokaže jim pot.

In Jezuščka v jasliah
na slami dobé
in, ker so jih pasli:
mu ovce daré.

Vanj srečni, presrečni
uprejo oko;
a angelci večni
Mu slavo pojo — — —

Ej, bratci, postojmo!
Smo reveži vsi,
pa nič se ne bojmo,
zapijmo še mil!

Ker v hlevu Zveličar
je rojen, naš Kralj
in praznik Božiča
je re ve ž e m dal.

Naj v svetlih palačah
nas slišijo vsi. —
Za njé je pogača,
za nas je pa ni?

Naj v glavi zasveti,
resnice jim luč,
daj srca odpreti —
pravičnosti ključ!

In ko sred gostije
obirajo gnjat,
v uho naj jim bije:
T a m z u n a j j e b r a t i !

Okorn Janez:

Božič slepega Amerikanca.

Zadolžena kmetija v hribih je bila dom Mihačevega Jožeta. Stari Mihač se je ubil noč in dan, a iz dolgov se ni mogel izmotati. Ko so ga odnesli na božjo njivo za cerkev, je prevzel domačijo sin Janez. Ta je odšel bratu Jožetu malenkostno doto in Jože je odšel po svetu. Mahnil je tja, kamor je že tisoč naših ljudi šlo iskat srečo — proti Ameriki. S štiridesetimi goldinarji v žepu, z žuljavo roko in voljo do dela je stopil na prašne ulice njujorske.

Dobil je delo v velikanskih plavžih in železolah v Pittsburghu, sredi daljne Pennsilvanije. Vsako jutro ga je kot storočka pošast požrla črna tvornica, vsak večer je bolj uničenega dela iz sebe. Delal je in kupček dolarjev je rastel, a z dolarji je ponehaval moč v kitah. Z ljubeznijo je opazoval silne stroje, ki so bruhal na dan železne kače, vse rudeče in žareče. Gorje mu, kogar bi te kače pčile, kogar bi ta ognjena reka zasačila! Le zvečer je videl Jože sivo liso nad strehami, nebo, zatemnjeno od oblakov dima, ki so ga tvornice brušale proti nebesu, čez dan sta bila on in stroj eno, živi stroj je pazil na mrtvega in mrtvi je gledal, kako bi ubil živega. Grozna je ta zveza dveh strojev!

Vere Jože med tovariši ni našel veliko. Večina se je vsem »bajkam« smejala in v nedeljo mesto v cerkev zahajala v krčmo. Počasi in počasi so zvalili za seboj tudi Jožeta. »Ne bodi no šleva, mi smo tu-

kaj v svobodni državi in ne več doma pod oblastjo starih žensk!« so prigovarjali socialisti-brezverci Jožetu in udal se jim je. Ni več zahajal v cerkev, tem večkrat pa v pivski »salon«. Kup dolarjev se je spet jel nižati, roke so se malo po malem jele tresiti, a v tvornici je bilo treba moči in opreznosti.

Tiste dni se je zgodilo tisto strašno. Jože je delal pri ogromnem stroju. Ta je bučal in tulil kot zvezana pošast, Jožetu pa so se tresle roke, pogled mu je bil moten, hoja negotova — posledice v »salonu« prebitega večera. In naenkrat je začutil Jože silen udarec na glavo. Rdeča in črna mreža mu je zaplesala pred očmi, vse moči so odpovedale — zgrudil se je nezavesten na tla. Preveč se je približal stroju in ta ni poznal obzirnosti, udaril ga je čez čelo.

Spet se je zavedel Jože samega sebe v čudni dvorani. Nek poseben duh mu je udarjal v nos, čul je šepetajoče govorjenje, slišal, kako šumi obleka in kako okoli in okoli njega nekaj hrope. Vse pa je obdajala strašna temna noč. Niti enega žarka ni bilo videti nikjer. »Kje sem?« Poleg njega je nekdo odgovoril: »Pri dobrih ljudeh, v bolnišnici v Pittsburghu.« Jože je po glasu spoznal, da to govori ženska. »Pa čemu sem tukaj?« je nestrpnost spet vprašal.

»Stroj vas je udaril, skoro ubil,« je spet odgovoril isti skrivnostni glas. »Pa, pa če-

pazduhami in začel prebirati s prsti po te-
lovniku, kakor da igra klavir.

»To je koncert, kaj!« je zaklical preko
ulice sosedu gostilničarju, ki ga je bil tudi
privabil otročji jok pod zeleno vejico nje-
gove gostilne.

»Za take bi moralo skrbeti mesto, dr-
žava...« je odgovoril krčmar.

Ta hip je pridrvel po ulici eleganten
avtomobil in prekinil pogovor obeh gospo-
dov. Trgovca se je poklonil gospodu indu-
strijalcu in njegovi gospe, ki ju je bil pra-
vočasno spoznal v mehkih sedežih, in iz-
ginil med vrati.

Ob stražniku in Podlogarju so se za-
čeli zbirati ljudje.

»Zakaj otroka jočeta?« je vprašala
ljudomila gospa, do nosa zavita v mehko
krzno, z obema rokama v dragocenem ko-
žuhu.

»Prašajte jih!« je odgovoril trpko Pod-
logar, ki si ni vedel več pomagati.

Gospa se je pogreznila do oči v svojo
boo in odšla užaljena.

Prodajalka je povezovala čevlje, ki so
bili Ivanka prav, in se ozirala s hudimi po-
gledi po ljudeh, ki so se zbirali pred pra-
gom.

»Koliko bo?« je vpraševal Podlogar in
segel v žep ob leseni nogi.

»Nič... Tu imate in pojdite v božjem
imenu!« je dejala prodajalka skoraj izno.

»Saj plačam... Nisem tak...« se je
obotaval Podlogar in vlekel denar iz
žepa.

»Saj vidim, kako je...« je dejala pro-
dajalka, vtaknila zavitek v voziček in si
začela natikati sive težke rokavice na pre-
zeble prste.

Francka in Tonček sta še jokala.
Podlogar je prijel Tončka za roko,
Ivanka pa Francko.

»Bog povrnil!« se je zahvalil Podlogar
in v grlu ga je davilo.

Njegova žena je zavila najmanjšega
tesneje v ruto in ni vedela, kam bi pogle-
dala. Kar skozi ljudi je zapeljala voziček
na sredo ceste in za njo so se odpravili
vsi drugi.

Ko so bili sami sredi ulice, da se je sli-
šalo samo škripanje Podlogarjeve lesene
nože, je začel on pripovedovati Tončku,
ki je še ihtel: »Jaslice ti bom kuil, Ton-
ček, pastirčke, ovčke, hlevček, zlato zve-
zdo, svetega Jožefa, Marijo in Jezusčka.
In bomo prižgali lučke, mama bo zakurila,
da bo toplo... Ivanka pojde po belega
kruhka in zete in za Francko po sladkih
prestic... In hste veseli, otročji...«

Otroci so poslušali in v mislih bili že
doma. Doma med štirimi stenami kleti v
predmestju.

nal? Videl ni, a čutil je, da se je nekdo
sklonil nad njim in ga v temi objel, on pa
mu je podal roko in... kar nenadoma...
oj, kakšna svetloba! Kako krasno dreves-
ce! Ali ni to božično drevesce? Takega
še ni nikdar videl! Kje se neki nahaja se-
daj? Vse blišči in žari, okrog drevesca pa
so fantki in punčke — a to niso ponarejeni
dečki in deklice, ti so živi — in kako lepi!
Vsi so hiteli k njemu, vsi so se zbrali okrog
njega in vsi so ga poljubovali. Vzeti so ga
seboj in tudi on je odhitel z njimi. Tedaj
je zapazil mamico, ki se mu je smehljala
in zrla radostno vanj.

»Mamica, mamica! Kako prijetno je
tukaj,« ji je zaklical in zopet in zopet se
je poljuboval z otroci. Brž jim je pričel pri-
povedovati o možičkih, ki jih je videl v
oknu. »A kdo ste vi dečki? Kdo ste ve,
deklice?« jih je izpraševal, se smejal in jih
poljubljal.

»To je božično drevesce,« so mu od-
govarjali. »Na Božič je tukaj vsako leto bo-
žično drevesce za one, ki ga nimajo...«

J. Okorn:

Delavčeva molitev.

O Bog, verujem Vate, večno Silo v
vesoljstvu,
večni Začetek, večni Zakon in večni
Dobrotnik!
Verujem Vate, ki si Delavec večni, ki v
delu
neskončnem neskončno si blažen in v delu
nam se izražas edino, v Tvojem delu
vidimo
mi senco Tvojih velikih misli!

Čuj me, Gospod! Moji žulji vpijejo,
v prošnji vpijejo k Tebi in Te kličejo, Večni!
Glej, tisočim z delom jaz svojim beli kruh
režem,
reže naj Tvoja dobroti meni črnega vsaj!
Daj mi kar rabim, da morem dvigati h delu
te roke,
deco mojo v zimskih nočeh uspravaj v
posteljah malih.
Deam, ne počivam nikoli: saj i Ti ne
počivaš!
Daj, da živim, da moje kladivo iztrka iz
skal

M. Jokai — Tugomir Zlatopoljski:

Spominjajte se revežev.

Božična slika.
Njegov oče je bil pomorščak. Nekoč je
ob silnem viharju padel v morje ter utonil.
Mati je bila perica in je večkrat prala
do polnoči. V neki mrzli noči se je prehlä-
dila, zbolela za vročinsko boleznijo in umr-
la. Uboji deček je tedaj ostal sam pa mu
je bilo šele štiri leta...

Ko so nesli njegovo mlo mater na po-
kopališče, si je mislila sirota: Kdo mi bo
sedaj zmeraj jutraj in zvečer dajal kruha,
kdo mi bo zvečer postiljal posteljo, kdo
me bo jutraj umival, kdo me bo varoval,
kdo me bo poljubljal, kdo me bo tolažil,
kadar me bo kaj bolelo?

Sosedje, kateri so ubogo siroto pozna-
li, so šli po svojih opravkih, ta sem, oni
tia in na dečka so pozabili. V hišo so se
priselili tuji ljudje in ko je deček na njih
vrata boječe potrkal, so se nanj trdo za-
drili: »I, kaj bi rad? Spravi se od tu!«

In deček se je umaknil ter tekel ven
na ulico, kjer ni nikogar poznal. Tam je
skromno postal na nekem vogalu ter je
zvedavo zrl mimo idočim v obraz. Iskal
je nekoga, ki bi bil očetu ali materi podo-
ben; ta podobnost mu je imela dati toliko
poguma, da bi bil koga nagovoril in po-
prosil miloščine. A videl je samo tuje ob-
raze.

Zastonj je tam stal in motril mimo
idoče. Ljudje imajo važnejše opravke ka-
kor gledati gladno osirotelo dete! Kdor
hoče dandanes kaj imeti, mora odpreti
usta. Pravo beraško dete bolje umeje svojo
obrt; hiti za lepo oblečenimi ljudmi, dotika
se njih obleke s svojimi umazanimi prsti
in dobi miloščino, samo da že dā mir in
odide. Vse drugače se godi beraču, kateri
ni predrzen ter samo plače; takšen lahko
umre od lakote! Tudi naš deček bi bil kmalu
od lakote umrl, ako bi se ga ne bila us-
milila stara branjevka. Tale stara mamica
je imela svoje stanovanje prav na tistem
vogalu, na katerem je deček stal. Gledala
ga je in se čudila, zakaj tako radovedno
gleda na mimo gredeče.

»Pa menda vendar ne misli krasti?«
je mislila. Pa ko je videla, da se deček do
samega večera ni ganil z mesta, se je zav-
zela za njega, poiskala pokvarjeno jabolko
ter mu ga je ponudila rekoč:

»Na, pa domov pojdi!«
Deček je bil vajen slušati. Zahvalil se
je za jabolko in zbežal.

Bilo je že pozno v noč, hišna vrata so
bila že povsod zaprta, a deček je doslej
brez cilja blodil po ulicah. Začel je jokati,
ko je videl, da ne more in ne sme v nobeno
hišo, da nikjer ne čakajo nanj, da ni nikjer
zanj pripravljeno prenočišče... Naposled
se je prihulil k nekim hišnim vratom, za-
spal s solzami v očeh in v spanju je obje-

življenjskega soka, da stroji brneči dajo mi
skorjel

Gospod, brezpraven sem, brezvpiven,
priklenjen na dom tuj, brez svojega krova,
daj kotichek mi miren, kadar iz roke
pretrudne
pade kladivo, kadar bo žvižg sirene
naznamil
meni delopust zadnji — odpust vsled
slabosti!

In oni, Gospod! Glej, pri mizah sede in pijo;
v topi vročini ko gledam, da koló me ne
ubije:

oni igrajo in tisočaki so jim cun'e ničvredne!
žena moja doma s solzami gleda mrzel
štedilnik.

Vendar Gospod, ne kaznuj jih: le toliko daj
jim

Duha in Svojo moč jim pokaži,
da živi stroj jim bo iste cene, kot mrtvi.
Daj Knez miru,
da ne bomo umirali gladni sred bledih
otrok!

J. Piber

V noči rojstva velike Pravice.

Čuj, kako mirno in tiho zvonovi pojo —
kot da mir božji s sabo neso;
njih akordi po širnem svetu hité
in se bogatim in revnim glasé.

Mi v tej noči v obupu molimo: Čuj,
o Gospod, naš glas in se smiluj
našega doma razbitega in naših ljudi —
in pošlji pomoč jim iz svete noči!

Fed. Mih. Dostojevski, — Prevel F. T.

Deček pri božičnem drevescu.

Zelo majhen deček, komaj šest let
star ali manj, se je zjutraj zbudil v vlažni
in mrzli kleti. Zavrt je bil v nekaj suknjič,
ves je trepetal od mraza. Izdihaval je belo
soparo in sedeč na zaboju v kotu nalašč
globoko dihal sapo iz ust. Zabaval se je
gledajoč, kako izpuhteva. Nadvse se mu
je zahotelo po jedi. Nekaj časa je hodil
vseko jutro k deski, na kateri je ležala
njegova bolna mati na pogrinjalu, tenkem
kakor cvrtje, s snopičem slame pod glavo
mesto blazine. Kako je prišla sem? — Naj-
brž je prišla s svojim sinom iz tujega me-
sta in tu zbolela. Najemniki teh kotov so
se razpršili, praznik je bil, in edini, ki je še
ostal, je ležal pokrit z dolgim plaščem že
ves dan pijan kakor mrtve in se ni zme-
nil za praznik. V drugem kotu je stokala
na revmatizmu bolna osemdesetletna star-
ka, ki je preje služila kot pestunja, a je
sedaj zapuščena umirala, zdihovala, mr-
mrjala nad dečkom, da se je že bal pribli-
žati se njenemu kotu. Vode se je napil v
veži, a kruha ni mogel najti niti skorjice
nikjer in sedaj je šel že desetič buditi svojo
mater. Naposled mu je postalo dolgočasno
v temi: že davno se je zvečerilo, a luči ni-
so imeli navado prižigati. Pobožal je mater
po licu in se začudil, da se ni nič, prav nič
zganila, in da je postala mrzla ko stena.
»Zelo hladno je že,« je pomislil, nevede
položil svojo roko na ramo spavajoči, nato
dihnil v svoje prste, da bi si jih nekoliko
ogrel, naenkrat je poiskal svojo čepico in
odšel, tipajoč pred seboj, natihome iz kle-
ti. Že preje bi bil rad ušel, da se ni bal
zgoraj pri stopnicah velikega psa, ki je ves
dan strážil pred sosednjimi vrati. No, psa
sedaj ni bilo več in naenkrat je prišel na
ulico.

O, moj Bog! Kakšno mesto! Nikoli ni
še videl kaj podobnega. Tam, odkoder je
prišel on, je vladala po noči tako črna te-
ma, eno samo okno je zrla na ulico! Vrata
majhnih lesenih hišic so se zapirala, vsi se
zapirali v hiše in kmalu zalajalo celo krde-
lo psov, sto in tisoč jih bo tulilo in lajalo
vso noč. Misli je, da bo zunaj toplejše, in
da bo dobil kje hrane — a sedaj, kaj naj
bi jedel? Kakšno vrvenje in gmenje, kaj
kakšna množica ljudi, konj, voz, in mraz,
mraz! Urno dirajoči konji so narejali mrzel
veter, iz gobcev so sopli kadeče soparo;
skozi rahli sneg so zvenele njihove podkve
ob kamenje, vse je neznansko bučalo. O
Bog, tako rad bi jedel, kakršnakoli stvar
bi bila. — Naenkrat je postalo dečku slabo.

Poglej, že zopet ulica, — in kako ši-
rok! Tu bi ga lahko takoj povozili; kako
vsi kriče, hitijo semintja, kakšna gneča,
gneča! A kaj je to! Glej, kako veliko okno!
Za oknom je soba, in v njej stoji drevesce
do stropa; to je božično drevesce, polno
svetlic, zlatih papirčkov in jabolč; zraven
so punčke in konjički. Po sobi begajo
otroci, snažni in lepo oblečeni, se smejejo,
se igrajo, jedo in pijejo, kar si že srce po-
želi. Glej, sedaj je pričela plesati deklica
z dečkom, o, kako krasno dekletce! Čuj,
tudi godha se zasliši skozi okno. Deček je

gledal in se čudil, že se je skoro celo na-
smehnil, ali zazebló ga je v prste na no-
gah, na rokah so se mu že popolnoma
zrdečili, da jih ni mogel več premikati, ko-
maj jih je še zgibal. Tedaj se je deček na-
enkrat domislil, zakaj ga zebe v prste, jo-
kajoče je vzdihnil in zbežal naprej. In te-
daj je zopet zagledal skozi okno sobo. Tu-
di tam je stalo drevesce, a na mizah — naj-
raznovrstnejše pecivo: mandeljeve torte,
rdeče in rumene. Za mizo sede štirje boga-
ti gospodje, ki podarijo vsakemu došlemu
pecivo. Hipno so se odprle duri in prišlo
je mnogo gospode. Deček se je splazil v
hišo, odprl vrata in vstopil. Kako so zakri-
čali nad njim in ga pričeli goniti ven! Ne-
ka gospa je nagloma stopila k njemu, mu
stisnila v roko kopejko in mu sama odprla
vrata na ulico. Kako se je prestrašil! Ko-
pejka se je zvenceče strkljala po stopnicah,
ni mogel stisniti rdečih prstkov in jo ob-
držati. Odhitel je in prišel zelo, zelo hitro
— sam ni znal kam. Rad bi zajokal, a se je
bal. Bežal je, bežal in si dihal v roke. Na-
to ga je popadla žalost, naenkrat se je za-
čutil tako samega, samega, zapuščenega.
— Toda, kaj je zopet to! Množica ljudi je
stala in se čudila: na oknu za steklom trije
možički oblečeni v rdeče in zelene oblek-
ce, docela taki kot živi. Starejši mož sedi
na stolu in igra na večjih goslih, mlajša
dva stojita zraven in igrata na manjših.
Pritrjevali so po taktu z glavami, gledali
drug drugega in njihove ustnice so se pre-
gibale, govorili so, čisto gotovo so govorili,
četi se ne sliši skozi steklo. Sprva je
deček mislil, da so živi, a ko je uganil, da
so ponarejeni, se je nasmešnil sam sebi.
Nikoli še ni videl takih igrač in tudi ni ve-
del, kaj pomenijo. Jok ga je hotel posi-
liti, a ti možički so tako smešni. Nenadoma
je začutil, da ga je zadaj nekdo potegnul za
suknjič. Velik, hudoben deček je stal poleg
njega, stresel ga je za glavo, mu vzel čep-
ico in ga sunil z nogo. Deček je padel na
zemljo, takrat so ljudje zakričali, on pa je
brez zavesti poskočil in bežal, bežal in na-
posled pribežal, sam ni vedel kako, čez
prag na tuje dvorišče — in se vsedel za
vrata: »Tukaj me ne najdejo, ker je
temno.«

Sedel je in se skrčil, a se ni mogel iz-
nebiti strahu. Naenkrat — popolnoma ne-
nadoma — mu je postalo nadvse prijetno;
nepričakovano ga je prenehalo zebsti v
roke in noge. Postalo mu je tako toplo, ta-
ko zelo toplo kakor na peči. In zahrepe-
nel, da bi mogel zaspati! Kako prijetno bi
bilo tukaj zaspati! »Nekaj časa posedim,
potem pojdem zopet gledat možičke,« je
rekel in se nasmešnil, ko se je spomnil na-
nje. »Popolnoma, kakor da bi bili živi!«
Zazdelo se mu je, da sliši, kako je zapela
mati nad njim pesmico. »Mamica, jaz spa-
vam. Kako prijetno je tu spat!«

»Pojdi, da greva k božičnemu drev-
cu, otrok moj!« je zašepetal zopet tihi glas
nad njim.

Premišljeval je, če bi bila to njegova
mati — toda ne; kako bi ga pač kdo spoz-

mal tisti trdi kamen, ki je bil dober, da je
varoval njegove slabe ude burje. In pri tem
je drhteče šepetal sladke, ljubezne besede:
»Mamica, mila mamica!«

V noči se je vedno zdramil, kadar se
ga je doteknil mrzel veter, je vzdihnil ter
obrnil na drugo stran svojega preveč
trdega ležišča. Naslednji dan je spet za-
gledal branjevko, ona pa mu je dala, ko je
videla, da je deček nekam slaboten, osta-
nek svojega skromnega kosila. Tretji in
četrti dan je iznova poiskal branjevko in je
vselej od nje dobil nekaj za pod zob.

Ampak peti dan je zastoj čaka! na
njo. Mnogo ljudi je šlo mimo, da veliko več
jih je bilo kakor običajno, ali dobre, usmi-
ljene starke ni bilo med njimi. Nedaleč je
stal berač z leseno nogo. Deček je stopil
k njemu in ga je vprašal, kje se danes tista
dobra tetka mudi.

»Tista danes ne bo prišla, drago dete,«
se je glasil odgovor, »ker je danes praznik!«

»Pa zakaj je danes praznik?«
»Ker se je na današnji dan rodil Odre-
šenik. Kaj ne vidiš, fantek, kako vro ljud-
je danes v cerkev?«

Deček je žalosten povsili glavo ter
nehote odšel za drugimi v cerkev.

»Kamor jih gre toliko, smem morda i
jaz?« si je mislil ter vstopil v cerkev.

Oj, kako se je razveselil, ko se je pre-
pričal, da ga ni nihče iz te tako velike hi-
še izganjal, da ga še nihče vpraša ne, kaj
bi rad in kaj tukaj dela. Z radostjo je po-
slušal prelepo petje in besede prijaznega
moža, ki je pripovedoval, kako se je Odre-
šenik rodil v hlevu med revnimi pastirji,
kako je živel v bedi in revni ter kako je
ljubil otroke...

Sele pozno zvečer so zaprli cerkvena
vrata, deček, ki je bil ves božji dan v cer-
kvi, je moral iz cerkve ter je bil zopet sam
in zapuščen na ulici. Okna na ulicah pa so
bila vsevpred razsvetljena, krasne kočije
so drdale zdaj sem, zdaj tja, v izložbah so
stala okrašena drevesca z mnogimi gore-
čimi svečkami in na njih vejah je viselo sto
in sto mičnih podob iz sladkorja in strdi.

Revni, zapuščeni sirotek je strmél, za-
kaj še svoj živ dan ni videl toliko lepote
in krasote...

Veselo čebljajoče in šaleče se gospe
so hodile v trgovine ter kupovale dragoce-
ne reči, da bi svoje ljubčke z njimi obda-
rile.

»Oh, kako lep je ta praznik rojstva
Odrešenikovega!« si je mislil deček. V tem
pa se je zganil rekoč: »Samo, ko bi ne bil
danes tak mraz!«

»O, kako srečni so tisti, kateri pri
gorki peči, v materinem krilu ne slišijo tu-
lečega vetra! A gorje tistemu, ki v takem
mrazu niti ne ve, kam bi glavo položil...«

Ubogi sirotek je hitel nazaj k cerkvenim vratom, pokleknil, sklenil roke pa molil:

»Mili Odrašenik, ki imaš otročiče tako rad in bi tako majhnega hlapčka kakor sem jaz morda potreboval, vzemi me k sebi! Prosim te, lepo prosim...«

In usmiljeni Odrašenik je uslišal molitev svojega malega služabnika pa ga je

N. V. *Božič*

Peter Kordež.

(Moderna legenda.)

Ali si že hodil v našem predmestju? Nel Prosimo Te, ne hodi tja! V našem predmestju je bolne, nage in sestradane dece brez števila. Hiše so kakor škafle druga drugi podobne in ljudje stanujejo v kletih in podstreho. Zjutraj zažubori iz teh hiš kakor iz spanja. Otroci gredo v šolo.

Sredi predmestja je sezidal lastnik vseh teh hiš veliko kapelo Matere Božje in na njej dal napisati z velikimi črkami:

»To kapelo je sezidal Peter Kordež.« Peter Kordež je kupil tudi kip Matere Božje in ga ovil z dragocenimi oblačili.

Vse to je bilo opisano v časopisih pod debelim naslovom: »Gospod Peter Kordež in njegova kapela.«

Toda, o, groza! Neko jutro so našli kip preoblečen v slabe delavske cunje in o dragocenih oblačilih ni bilo sledu.

Spravili so policijo na noge, vso policijo na noge in Peter Kordež je obljubljal onemu, ki dožene krivca, tisoč kron nagrade in pod oglasom je stalo: »Vse za božjo slavo. Peter Kordež.«

Policija je dognala sledeče:

V mestu se je pojavila nema gospa. Nič ni govorila, prišla je v prodajalno, položila na mizo dragocena oblačila, vzela molče drugo blago s police in izginila.

Potem se je ta gospa pojavila v predmestju in pri najbolj potrebnih je pustila obleko za otroke. Videli so jo, ko je prišla, potrkala na vrata, izročila obleko in izginila.

Peter Kordež je vse to dal v časopisje in tudi razglasil, da bo kupil Mariji nova, še dražja oblačila. »V božjo slavo. Peter Kordež.«

Spet so našli kip zavrt v delavske cunje brez dragocenih oblačil.

Policija je dognala sledeče: V kapeli se je nastanilo troje sirot brez matere in očeta. Nihče ne ve, kako so prišli v kapelo. Zadaž za oltarjem so imeli posteljico. Najstarejši je imel osem let.

Vse tri so zaprli. Potem so dognali, da je bila nema gospa spet v mestu, položila molče dragocena oblačila na mizo in vzela blago s police. Nihče se ni upal dvigniti prsta.

Peter Kordež je ukazal zastražiti kapelo in razglasil v časopisih, da se s smrtno igro, kdor ukrade še dražja oblačila Materi Božji:

Priče Ljubezni nam govore:

Vi ste luč sveta. Ne more se skriti mesto, ki stoji na gori. Tudi ne prižigajo luči, da bi jo pod mernik stavili, ampak na svetilnik, da svetli vsem, ki so v hiši. Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.

(Sv. Mat. 5, 13.)

Bratje! Svetniki so po veri premagali kraljestva, delali pravico, dosegli obljube, zamašili levom žrela, ugasili silne ognje, ubežali ostremu meču, okrepili se v slabosti, ojačili v boju in odgnali vojske zunanjih (sovražnikov), žene so prejele svoje mrtve obujene. Drugi pa so bili zasramovani in tepeni, povrh še tudi v železu in v ječah; bili so kamenjani; okrog so hodili v kožuhih in kozjih kožah, ubožni, stiskani, zatirani, katerih svet ni bil vreden; potikali so se po puščavah, po gorah in brlogih in podzemskih jamah. In ti vsi, preskušeni s pričevanjem vere, so bili najdeni v Kristu Jezusu, Gospodu našem.

(Sv. Pavel, 2. list, 6, 1—10.)

Prosim vas, ne omagajte v mojih nadlogah za vas, ki so vaša slava.

(Sv. Pavel do Ef. 3, 13.)

poklical, ker ni imel žive duše na svetu, k sebi v sveta nebesa.

Dete je zadremalo ter se prebudilo v raju...

Vi vsi pa ki ste o Božiču srečni in se v krogu svojih dragih radujete, spomnite se tistih revčkov, kateri so siromašni ter umirajo od lakote!!!

»Vse v božjo slavo. Peter Kordež.«

Najprej so pobrali obleke vsem onim otrokom, ki jim jih je prinesla gospa in za ta denar je Peter Kordež kupil nove ograje in ključavnice. Potem so kapelo zastražili.

O polnoči so prijeli sto korakov od kapele nemo gospo, ki je na la dragocena oblačila v rokah.

In?

In so jo zaprli.

Peter Kordež je objavil vse to v časopisih.

»Vse v božjo slavo. Peter Kordež.«

Ko so pa hoteli vrniti oblačila, so zapazili, da je kapela prazna.

Ječa, kjer je bila zaprta nema gospa, pa je bila zvečer čudno razsvetljena, da je ječar vrgel ključ v stran in pobegnil neopisne groze, ki ga je prevzela.

»Svetnica je, ali pa je Mati Božja sama!«

Nema gospa je odšla iz ječe in nihče se je ni upal ustaviti. V kapeli je sedela Mati Božja kakor prej in otroci so imeli vsi spet svoje obleke.

To vse je izvedel Peter Kordež. In objavil v časopisih, da bo pred kapelo, pred čudežno kapelo, ki jo je on sezidal v božjo slavo in ga je Bog spoznal za vrednega, da napravi čudež radi njega, da bo pred kapelo darovanje za uboge otroke.

In bilo je darovanje. Peter Kordež, ki je bilo celo predmestje njegovo, je pripravil tisočak. »Tisočak za prvič,« je obrazložil znanec, »pa pozneje še, če bo kakšna zbirka!«

Sedel je na vzvišenem kraju, da so ga vsi videli. Toda naenkrat ga je obšla čudna slepota. Vsi ljudje okoli njega so izginili, stal je sam pred kapelo in Mati Božja je stopila sama predenj in mu ponudila puščico.

Peter Kordež se je ozrl okoli, nikjer ni bilo žive duše. Pomislil je za hip, stisnil tisočak v desnico in z levico posegel v levi žep zametastega telovnika.

In?

In vrgel nevoljen v puščico dve kroni. V tistem hipu mu je padla koprena z oči. Pred njim je stal cerkvenik, ki se je ravno obrnil k drugemu verniku.

»Dve kroni!« je šumelo v množici.

Peter Kordež je objavil v časopisju, da je daroval za uboge otroke dvajset tisoč kron.

da je on za nas svoje življenje dal. Tudi mi moramo dati življenje za brate. Kdor ima premoženje tega sveta, in vidi svojega brata, da je v potrebi in zapre svoje srce pred njim, kako bo ljubezen božja v njem? Otročiči moji! Ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici.

(Berilo iz I. lista sv. Janeza 3, 13—18.)

Bratje! Ako po duhu živimo, tudi po duhu delajmo. Ne bodimo željni prazne časti, da bi eden drugega dražili, eden drugega zavidali. Bratje! Tudi če kdo v naglici kaj greši, takega (vi, ki ste duhovni,) poučite v duhu krotosti; in vsak glej sam nase, da ne boš izkušan. Eden drugega bremena nosite in tako boste dopolnili Kristusovo postavo. Zakaj, če kdo misli, da je kaj, ko ni nič, sam sebe vara. Svoje delo naj vsak preudari in tako bo hvalo imel samo v sebi in ne v oziru na druge. Vsak bo namreč svoje breme nosil. Tisti pa, ki je v krščanskih resnicah poučen, naj vrača njemu, ki ga poučuje z vsem dobrim. Nikar se ne motite; Bog se ne da zasmehovati. Zakaj, kar človek seje, to bo tudi žet. Kdor torej seje v mesu, bo od mesa tudi žet pogubljenje, kdor pa seje v duhu, bo iz duha žet večno življenje. V dobrih delih pa nikar ne opešajmo; zakaj ob svojem času bomo želi, če ne omagamo. Delajmo torej, dokler imamo čas, dobro vsem, zlasti pa tistim, ki so z nami ene vere.

(Sv. Pavel do Gal. 5, 25, 26 in 6.)

Socialni vestnik.

Alkoholna in protialkoholna statistika za Slovenijo v letu 1920. Koncesioniranih gostilničar-skih in krčmarskih obrti se izvršuje v Sloveniji 6026. Koncesij je bilo ukinjenih kazensko začasno 47, trajno 1 in iz raznih drugih razlogov 512, skupaj 570, na novo podeljenih pa 217. Tako pride na 185 oseb 1 gostilna in na 308 oseb 1 točilnica žganih opojnih pijač. Raznih vrst opojnih pijač se je zavžilo: piva 170.000 hl, vina 270.790 hl, sadjevca 73.664 hl in sadnega žganja 4.200 hl v skupnem znesku 1.405.100.000 K. Na eno osebo odpade povprečno 49 litrov opojnih pijač na leto v vrednosti 1312 K. Tu ni vseh žganj, ki ga izdelujejo posamezne tvrdke iz špirita, istotako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino. Oblastveno je bil dovoljen ples v javnih prostorih v 1705 in prekoračenje krajevno-polijske ure v 1730 slučajih z 2137 nadurami. Radi prestopkov naredbe ministra za notranje zadeve z dne 13. novembra 1919, št. 752, o omejitvi točenja alkoholnih pijač, je bilo kaznovanih 1357 oseb z 121.835 K denarne in 633 dni zaporne kazni. Največ oseb, med njimi tudi večje število ženskega spola, je bilo obsojeno radi javne pijanosti. 6026 alkoholnih podjetij stoji nasproti 8 brezkakolnih gostiln in 56 podjetij za izdelovanje brezkakolnih pijač, t. j. sodavice, pokalice in sadnih sokov, ki pa vsled pomanjkanja sirovin le v presledkih obratujejo.

V boju proti alkoholizmu se je poverjeništvu za socialno skrb udeleževalo sledeče: Ustanovilo je dne 21. januarja 1920 protialkoholni svet kot posvetovalni organ protialkoholnemu oddelku, sestojč iz zastopnikov raznih državnih oblasti, izobraževalnih in telovadnih organizacij v Ljubljani. Potom organov protialkoholnega oddelka se je izvedla po raznih krajih Slovenije kontrola nad izvrševanjem vladnih naredb, tičočih se omejitve pijančevanja, ob kateri priliki se je ugotovilo med drugim zlasti več slučajev protipostavnega točenja in prodaja žganih opojnih pijač. V skrbstvo za alkoholike je bilo prevzetih uradnim potom in na podlagi prošnje njih svojcev v Ljubljani več oseb. V njih zdravljenje in ublažitev družinskih razmer vobče se je ukrenilo vse potrebno. V enem slučaju je bil bolnik postavljen pod varstvo, v drugem pa vsled popolnega pomanjkanja zdravilišča za alkoholike v Jugoslaviji, oddan v enoletno zdravljenje bolnišnice na Studencu. V svrhu protialkoholne propagande se je vršilo v 43. urah 29 predavanj, katere je posetilo okoli 5000 oseb. Vsako predavanje je pojasnjevalo 60 skioptičnih

slik. Največ zanimanja za te prireditve je pokazalo industrijsko delavstvo. Uradu so bili v omejitvi pijančevanja stavljeni od strani raznih izobraževalnih organizacij med drugimi tudi sledeči predlogi: 1. uvede naj se praktično nadzorstvo produkcije in prodaje alkoholnih pijač; 2. izvede naj se revizija koncesij za žganjetoč, ki se vrši v zvezi z drugo obrtjo; 3. vsem, ki imajo gostilne v najemu, pa se drugače lahko preživljajo, naj se odvzamejo koncesije; 4. zahteva naj se, da vsaka gostilna postreže tudi s hrano in brezalkoholnimi pijačami; 5. propagandno delo v svrhu omejitve pijančevanja naj se koncentriira najbolj pri mladini in sicer v šoli, pri telovadnih organizacijah in društvi sploh, kjer se zbira mladina v kakršnekoli izobraževalne svrhe.

Ha, giblje se na dnu! Tlačeni bo planil kvišku. Že rožljajo verige — napenjajo se in pokajo. Ljudstvo vstaja! — To je tisto ljudstvo, ki se ne oblači v mehko, ki ne biva v palačah! Oj, vi, ki ste mehko oblečeni — vi v zlatih palačah — praznujte sveti večer in govorite o Betlehemu, kakor o veseli bajki! Pa vi ne poznate hlevca, ker ne poznate koč in ne brloga in ne trpljenja v njih — in se ne zavedate moči, ki se dviga z mogočnih ramen in vstaja. Vstajajo, ki so bili gaženi — že vre na dnu, in oholi — vi pene na vrhu kipenja, ponnite, da je v svetu pisal zgodbe trpin — pisal jih, ko se je prebudil osnovan in zbičan. Vse veliko se poraja iz dna. Betlehem — razkošnega bogastva poln — je vrgel seme iz sebe na temno ravan — na dno zapuščenih votlin. Pa je vzkliklo od tam iz nizkosti — rastlo in razprostiralo veje drevesa čez zemeljsko oblo. Tako tedaj, tako sedaj. Pene bodo splahnele — gramoz od tal bo pa zidal novo stavbo. Ljudstvo dela in trpljenja, kovano kakor v jeklu, bo zadonelo kakor bron in zapelo novo pesem — o rojstvu, ki se je spočelo v trpljenju — ki je bilo nošeno v odpovedi in poročenju v boleštin. — In tedaj porečem: bratje, napočil je sveti dan, rodil se, kakor sveti Božič, na trdem ležišču, pahnjen od bogastva — v hlev. Veseli se moje ljudstvo, tresejo naj se zlati stoli in svilene halje naj oblečejo raševnik — zakaj poraja se med narodi veliki dan — od dna — ljudstva...

F. S. Finžgar: Svetonočna vizija.

Nova revija
»SOCIALNA MISEL«
začne izhajati januarja meseca 1920. leta.

Prinašala bo kratke članke o najbolj aktualnih vprašanjih domače in svetovne politike, socialnem vprašanju, kulturnih problemih in gospodarstvu v znanstveni, najširši krog razumljivi obliki. — Obravnavala bo vsa vprašanja s stališča krščanskega svetovnega nazora, dajoč v tem okviru najširšo svobodo, in si zagovarjala za vse panoge odlične soizdatnike ter bo prišla nasproti potrebam našega časa, ki rabi zlasti odločnih smer-nic v socialnem pogledu.

SOCIALNI DEL BO UREJEVAL
DR. A. GOSAR
KULTURNI
FR. TERSEGLAV.

Cena 100 K na leto.

Izhajala bo dvanaestkrat na leto.
Naroča se pri Ničmanu v Ljubljani.

Ložar & Bizjak

Ljubljana, Sv. Petra cesta 20.

Priporočata najfineše tu- in inozemsko sukno za obleke, suknje, površnike, žakete itd., vsake vrste izgotovljenih oblek, raglanov, zimskih sukenj, površnikov za gospode in dečke, najmod. klopke, čepice, samoveznice, neprem. dežne plušče itd.

Izdelava oblek po meri v najkrajšem času in po najnovejšem kroju.

Stremljenje po zadovolitvi vsakega p. n. odjemalca v polni meri.

Konkurenčne cene! — Konkurenčne cene!

Vsak zaveden krščanski sociallec je član

► I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani. ◄

Skupno število prodajaln 37.

Vse potrebščine kupujte samo v konsumnih prodajalnah, kjer dobite vedno najboljše in najcenejše blago; pridobivajte nove člane in jih priglasujte v prodajalnah!

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge članov in jih obrestuje po 5%.

Kdor kupuje v konsumu, nosi dobiček sebi!